

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

Regiū
Sud-Est

**Servicii privind Evaluarea intermediară timpurie a
Programului Regional Sud-Est 2021-2027**

**Autoritatea Contractantă:
Agenția pentru Dezvoltare Regională a Regiunii de Dezvoltare
Sud-Est**

**Raport de evaluare
Investiții Teritoriale Integrate Delta Dunării (ITI DD)**

civitta

Acest raport a fost elaborat în baza unei evaluări independente efectuate de asocieria formată Civitta Strategy & Consulting SA (lider), LIDEEA Development Actions SRL. Opiniile exprimate în raport sunt cele ale echipei de evaluare și nu reprezintă neapărat punctul de vedere al Agenției pentru Dezvoltare Regională Sud-Est.

Autorii raportului de evaluare:

Liliana Lucaciu	Coordonator de proiect
Eugen Perianu	Expert Cheie 1, Prioritatea 1: O regiune competitivă, prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice
Monica Roman	Expert Cheie 2, Prioritatea 2: O regiune cu localități prietenoase cu mediul și mai rezilientă la riscuri
Alexandra Sălcudean	Expert Cheie 3, Prioritatea 3: O regiune cu emisii de carbon reduse
Corina Roșu	Expert Cheie 4, Prioritatea 4: O regiune accesibilă
Andreea Savin	Expert cheie 5, Prioritatea 5: O regiune educată
Diana Manoleli	Expert cheie 6, Prioritatea 6: O regiune atractivă
Adina Dragoman	Expert cheie 7, Prioritatea 7: Asistență Tehnică
Alina David	Director proiect
Alți experți non-cheie	Irina Stăvilă, Ana Miruna Toma, Roberta Vancea, Laura Voinea, Aurel Rizescu, Elena Bacale

Fișa documentului

Versiune inițială	10.03.2025
Versiune revizuită 1	17.03.2025
Versiune finală	24.03.2025

CUPRINS

LISTA ABREVIERILOR	4
PREAMBUL 5	
DATE SINTETICE ALE CONTRACTULUI DE SERVICII ȘI ALE RAPORTULUI DE EVALUARE	5
SUMAR EXECUTIV	5
1. INTRODUCERE	6
1.1. Obiectivul Evaluării	6
1.2. Întrebările de evaluare	7
1.3. Structura Raportului de evaluare	8
2. ABORDAREA METODOLOGICĂ	8
2.1. Analiza literaturii de specialitate	8
2.2. Metodologia de evaluare	9
2.2.1. Aplicarea metodelor și instrumentelor de evaluare	9
2.2.2. Probleme întâmpinate și limitări în aplicarea metodologiei de evaluare, robustețea concluziilor	11
3. ANALIZA INTERVENȚIILOR EVALUATE	11
3.1. Contextul mecanismului Investiții Teritoriale Integrate (ITI)	11
3.2. Logica intervenției aferentă arealului ITI DD	17
3.3. Analiza portofoliului de proiecte finanțate în cadrul mecanismului ITI DD	19
4. ANALIZELE ȘI CONSTATĂRILE CORESPUNZĂTOARE FIECĂREI ÎNTREBĂRI DE EVALUARE	21
4.1. Relevanță și coerență (ÎE1)	21
4.2. Eficiență și eficacitate (ÎE2, ÎE3, ÎE5)	25
5. CONCLUZII 32	
6. ANEXE 35	
6.1. Anexa I. Aspecte cheie ale programului PRSE	35
6.2. Anexa II. Analiza socio economică	38
6.2.1. ANALIZA SOCIO-ECONOMICĂ A REGIUNII SUD-EST	38
6.2.1.1. Dinamica populației	38
6.2.1.2. Evoluții economice intra-regionale	38
6.2.1.3. Regiunea Sud Est rămâne atractivă prin Turism	39
6.2.2. Analiza regiunii corespunzătoare ITI	40
Anexa III. Progresul în implementarea PRSE	45

LISTA TABELELOR

Tabel 1. Instrumente de evaluare și contribuția lor în procesul de evaluare	9
Tabel 2. Metodologia de evaluare pentru ITI DD	9
Tabel 3-Situația contractelor la 31.12.2024 pe OS etapizate și ITI DD Prioritatea 2	26
Tabel 4-Gradul de suprasubscripție ITI DD A 2.1 în cadrul P2	26
Tabel 5-Grad de suprasubscripție ITI DD P3	26
Tabel 6-Grad de suprasubscripție ITI DD P5	27
Tabel 7-Distribuția valorii contractelor la nivelul P5 ITI DD	28
Tabel 8-Date privind progresul implementării contractelor P6	28
Tabel 9-Distribuția valorii contractelor la nivelul beneficiarilor P6 ITI DD	28
Tabel 10-Date privind progresul implementării contractelor P6 ITI DD	29
Tabel 11-Structura PRSE 2021-2027	35
Tabel 12 - Date privind progresul implementării programului la 31.12.2024	45
Tabel 13 - Date privind progresul implementării programului la 31.12.2024. Cheltuieli declarate	46
Tabel 14 - Situația contractelor la 31.12.2024 pe OS, etapizate și ITI Delta Dunării	47
Tabel 15 - Situația realizărilor pe obiective specifice și indicatori	48

LISTA FIGURILOR

Figură 1-Structura finanțării ITI Delta Dunării 2021-2027 pe programe operaționale	13
Figură 2- PRSE 2021-2027 Cronologie	15
Figură 3-Alocare financiară ITI DD (FEDR) pe priorități PRSE 2021-2027	16
Figură 4-Alocare financiară (FEDR) pe priorități PRSE 2021-2027	16
Figură 5-Logica intervenției arealul ITI DD	18
Figură 6-Distribuția finanțării alocate în cadrul ITI DD (mil. EUR, FEDR)	19
Figură 7-Evoluția suprafeței spațiilor verzi în municipii și orașe, pe județe PRSE (2019-2023)	22
Figură 8-Evoluția drumurilor publice modernizate la nivelul județelor RSE (2019-2023)	22
Figură 9-Evoluția capacității de cazare turistică în regiunea ITI Delta Dunării (2022-2024)	24
Figură 10-Valoarea distribuției regionale a proiectelor contractate în arealul ITI DD	25

Lista abrevierilor

Acronim	Denumire
ADI ITI DD	Asociația pentru Dezvoltare Intercomunitară ITI Delta Dunării
ADRBDD	Administrația Rezervației Biosferei Delta Dunării
ADR SE	Agenția pentru Dezvoltare Regională a Regiunii de Dezvoltare Sud-Est
AM	Autoritate de Management
CCE	Comitet de Coordonare a Evaluării
CDR	Consiliul pentru Dezvoltare Regională
CdS	Caiet de Sarcini
CE	Comisia Europeană
CM	Comitet de Monitorizare
DNSH	Do Not Significant Harm
FEDR	Fondul European de Dezvoltare Regională
FSE +	Fondul Social European Plus
ITI DD	Investiții Teritoriale Integrate Delta Dunării
MIPE	Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene
PDR SE	Planul de dezvoltare regională Sud-Est 2021-2027
PNRR	Planul Național de Redresare și Reziliență
PRSE	Programul Regional Sud-Est 2021-2027
RDC	Regulamentul dispozițiilor comune 1060/ 2021
SIDDD	Strategia Integrată de Dezvoltare Durabilă a Deltei Dunării
UE	Uniunea Europeană

Preambul

Acest raport prezintă rezultatele evaluării intermediare timpurii a Investițiilor Teritoriale Integrate Delta Dunării (ITI DD) realizate prin Programul Regional Sud-Est 2021-2027 (PRSE). Raportul de evaluare este aferent mecanismului Investiții Teritoriale Integrate Delta Dunării (ITI DD) și reprezintă unul dintre studiile de evaluare ale contractului de servicii Nr. 5157/ADRSE/06.12.2024.

Date sintetice ale contractului de servicii și ale raportului de evaluare

Titlul contractului de servicii	„Servicii privind Evaluarea intermediară timpurie a Programului Regional Sud-Est 2021-2027”
Contract de prestări servicii	5157/ADRSE/06.12.2024
Beneficiar	Agencia pentru Dezvoltare Regională a Regiunii de Dezvoltare Sud-Est (ADR SE)
Autoritate Contractantă	Agencia pentru Dezvoltare Regională a Regiunii de Dezvoltare Sud-Est (ADR-SE)
Contractor	Asocierea formată din Civitta Strategy & Consulting SA (lider) și Lideea Development Actions SRL (partener)
Obiectiv general	Obiectivul general al evaluării este de a analiza procesul de implementare a PRSE 2021-2027, prin prisma cerințelor prevăzute de art.18 din Regulamentul EU 1060/2021, dar și din punctul de vedere al optimizării implementării Programului.
Livrabile	<ul style="list-style-type: none"> • 7 rapoarte de evaluare (câte unul pentru fiecare prioritate de investiție PRSE): <ul style="list-style-type: none"> - Prioritatea 1: O regiune competitivă, prin inovare, digitalizare, întreprinderi dinamice - Prioritatea 2: O regiune cu localități prietenoase cu mediul și mai rezilientă la riscuri - Prioritatea 3: O regiune cu emisii de carbon reduse - Prioritatea 4: O regiune accesibilă - Prioritatea 5: O regiune educată - Prioritatea 6: O regiune atractivă - Prioritatea 7: Asistență Tehnică • 2 rapoarte sintetice ale rezultatelor rapoartelor de evaluare: <ul style="list-style-type: none"> - o sinteză a celor 7 studii de evaluare realizate în cadrul contractului, prezentând concluziile, recomandările și lecțiile învățate care reies din studii. - o sinteză aplicabilă pentru ITI Delta Dunării, pornind de la informațiile obținute pe parcursul analizei realizate pentru cele 7 priorități ale PRSE 2021-2027.
Data de începere	11.12.2024 (conform ordinului de începere emis de ADR SE)
Data de încheiere	24.03.2025

SUMAR EXECUTIV

Adoptarea abordării Investiții Teritoriale Integrate (ITI) în Delta Dunării a fost motivată de particularitățile unice ale regiunii, atât din punct de vedere ecologic cât și socio-economic. Mecanismul ITI a fost ales pentru a aborda aceste provocări într-un mod integrat.

Mecanismul ITI DD este structurat pe 15 acțiuni corespunzătoare celor șase priorități de dezvoltare și răspunde unui set de provocări critice identificate la nivelul ITI.

Potrivi rezultatelor evaluării, obiectivele, acțiunile și intervențiile implementate în arealul ITI Delta Dunării continuă să fie în mare măsură relevante pentru problemele socio-economice actuale ale regiunii, precum și pentru nevoile identificate în Strategia Integrată de Dezvoltare Durabilă a Deltei Dunării. Direcțiile strategice stabilite prin Strategia Integrată de Dezvoltare Durabilă a Deltei Dunării (SIDDDD) rămân valide și prioritare,

necesitând continuitate și consolidare pentru a reduce decalajele structurale și a sprijini dezvoltarea sustenabilă a Deltei Dunării.

Din punct de vedere financiar, alocarea pentru perioada 2021–2027 este semnificativ mai redusă decât în perioada anterioară într-un context caracterizat de nevoi crescute, generate și de efectele războiului din Ucraina.

Progresul actual al implementării în cadrul ITI Delta Dunării este moderat, cu o contractare de doar 24,8% din totalul alocării disponibile. Doar 19 proiecte contractate sunt aferente arealului ITI DD, în principal pentru proiecte etapizate. Gradul general de contractare variază semnificativ între priorități și obiective specifice. De exemplu, pentru OS5.1 gradul de contractare este de 54%, în timp ce pentru OS5.2 este doar 12%. În același timp, pentru priorități importante precum P1 și P4 nu au fost încă lansate apeluri, afectând ritmul de progres al întregului mecanism.

Implementarea intervențiilor în arealul ITI Delta Dunării este afectată de resursele financiare, umane și tehnice insuficiente, în ciuda progreselor instituționale și a sprijinului oferit de Asociația pentru Dezvoltare Intercomunitară ITI Delta Dunării (ADI ITI DD). Capacitatea administrativă scăzută a multor UAT-uri, alături de digitalizarea limitată și procesele birocratice complexe, îngreunează accesul la finanțare și implementarea proiectelor.

Problemele recurente în zona achizițiilor publice, precum întârzierile și corecțiile financiare, contribuie la un nivel scăzut de eficiență în derularea investițiilor.

Pentru a îmbunătăți calitatea implementării Programului Regional Sud-Est (PRSE) în arealul ITI Delta Dunării, sunt necesare o serie de măsuri structurale și operaționale care să vizeze atât consolidarea capacității beneficiarilor, cât și eficientizarea proceselor de management și evaluare.

Printre prioritățile identificate se numără:

- Sprijinirea capacității beneficiarilor, prin sesiuni frecvente de instruire și sprijin tehnic personalizat, astfel încât aceștia să poată pregăti documentații de calitate și să gestioneze mai eficient proiectele;
- Optimizarea procesului de evaluare și selecție, inclusiv prin creșterea numărului de evaluatori și luarea în calcul a externalizării evaluării, pentru a reduce blocajele și întârzierile;
- Clarificarea cerințelor tehnice și stabilirea unor termene realiste înainte de semnarea contractelor, cu scopul de a evita modificări repetate în faza de implementare;
- Accelerarea lansării apelurilor de proiecte, în special pentru investițiile complexe, pentru a sprijini absorbția fondurilor și atingerea obiectivelor strategice;
- Introducerea de clauze contractuale stricte care să asigure respectarea graficelor de implementare, inclusiv termene pentru lansarea achizițiilor publice și aplicarea de penalități în cazul întârzierilor nejustificate.

Implementarea acestor îmbunătățiri ar contribui la o gestionare mai eficientă și adaptată nevoilor specifice ale ITI Delta Dunării, reducând riscurile de întârzieri, creșterea calității proiectelor și maximizarea impactului investițiilor în teritoriu

1. INTRODUCERE

1.1. Obiectivul evaluării

1. Cerința caietului de sarcini este de a realiza o *evaluare intermediară timpurie a intervențiilor PRSE 2021-2027 aferente arealului Investiții Teritoriale Integrate Delta Dunării (ITI DD)*, cu accent pe managementul și implementarea acestora. Această evaluare este prevăzută în Planul de Evaluare (PE) al PRSE 2021-2027, document aprobat de Comitetul de Monitorizare al PRSE (CM PRSE) la data de 29.12.2023, în conformitate cu prevederile articolului 40 din Regulamentul (UE) nr. 1060/2021.
2. Obiectivul general al acestei evaluări este de a contribui la **îmbunătățirea procesului de implementare și a performanței PRSE arealul ITI DD**, sprijinind managementul programului cu identificarea problemelor apărute în implementare și propunerea de soluții practice pentru rezolvarea lor și îmbunătățirea calității și impactului programului ca intervenție publică. Îmbunătățirile acoperă atât cerințele prevăzute de articolul 18 din Regulamentul EU 1060/2021, cât și criteriile de evaluare ale Uniunii Europene (UE), transpuse în articolul 44 a regulamentului menționat (**Relevanță, Eficacitate, Eficiență, Coerență, Valoarea adăugată europeană**). Obiectivul general subliniază necesitatea unei evaluări extinse și detaliate a procesului de implementare a PRSE 2021-2027, cât și particularitățile instrumentului ITI Delta Dunării.

3. Obiectivele specifice ale evaluării intermediare timpurii au fost definite prin CdS astfel:
 - **Furnizarea de informații relevante conform Regulamentului EU 1060/2021 potrivit cerințelor articolului 18 din regulamentul privind evaluarea intermediară.**
 - **Analiza eficacității mecanismelor de implementare.**
 - **Formularea de recomandări pentru creșterea gradului de absorbție și îndeplinirea țintelor indicatorilor. identificarea punctelor tari și vulnerabilităților procesului de implementare**
4. Grupurile țintă ale evaluării definite prin CdS sunt următoarele:
 - Personalul de execuție și decizie din cadrul AM PRSE și a altor direcții care gestionează sau sprijină implementarea PRSE;
 - Membrii CM, CCE PRSE;
 - Categoriile de beneficiari eligibili din cadrul priorităților PRSE;
 - Parteneri relevanți implicați implicați în pregătirea și implementarea programului;
 - Ministerele de linie care elaborează politica principală în domeniile de interes (Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene (MIPE), ACP, etc);
 - Categoriile sociale vizate de efectele intervențiilor;
 - Comisia Europeană.
5. Rezultatele evaluării vor fi formulate ca răspunsuri la întrebările de evaluare ale fiecărei priorități ale PRSE 2021-2027 și vor fi prezentate în cele șapte rapoarte de evaluare, livrabile ale contractului alături de acestea și cele două rapoarte de sinteză la nivel de regiune și ITI Delta Dunării. Metodologia de evaluare și structura raportului sunt coerente cu întrebările de evaluare formulate în caietul de sarcini pentru cele șapte priorități ale programului.
6. Având în vedere că această evaluare este o evaluare intermediară timpurie, recomandările vizează îmbunătățirea procesului de implementare și a performanței PRSE 2021-2027 și se vor adresa structurilor cu responsabilități în implementarea PRSE 2021-2027. Totodată, evaluarea intermediară timpurie va sprijini AM în pregătirea evaluării intermediare (Mid Term Review) prevăzută la art. 18 din Regulamentul (UE) 1060/2021.

Aria de acoperire a evaluării

Prezentul studiu de evaluare cuprinde proiectele finanțate prin PRSE în arealul **ITI DD**.

7. Evaluarea a acoperit perioada de implementare a programului, începând cu data aprobării acestuia, 21 octombrie 2022 până la data de 31 decembrie 2024. Aria teritorială de acoperire, respectiv zona geografică acoperită, este reprezentată de întregul teritoriu arealului Deltei Dunării. Teritoriul ITI Delta Dunării este alcătuit din 40 Unități Administrativ-Teritoriale (5 urbane și 33 rurale, din care 4 localități în județul Constanța) și 2 consilii județene respectiv Consiliul Județean Tulcea și Consiliul Județean Constanța, 5 orașe respective Babadâg, Isaccea, Măcin, Sulina, municipiul Tulcea și 33 comune.

1.2. Întrebările de evaluare

8. Conform CdS, pentru **Raportul de sinteză aferent ITI DD** au fost prevăzute **5 întrebări de evaluare (ÎE) aferente celor 7 priorități**, acestea acoperă întrebările solicitate și sunt reformulate pentru a reflecta cel mai bine implementarea programului în arealul ITI DD.

- **ÎE1.** În ce măsură obiectivele, acțiunile și intervențiile implementate continuă să răspundă problemelor socio-economice din arealul ITI DD și a nevoilor identificate prin strategia SIDDDD? În ce măsură au evoluat nevoile identificate inițial de program?
- **ÎE2.** Care este progresul actual în implementare în raport cu indicatorii relevanți de realizare și rezultat pentru ITI DD? Progresul realizat în ceea ce privește contractarea proiectelor în zona ITI este suficient astfel încât să se atingă obiectivele acestui mecanism?
- **ÎE3.** Au fost alocate suficiente resurse (financiare, materiale, umane-management, administrativ și tehnic) pentru a asigura implementarea cu succes a intervențiilor în zona ITI DD?
- **ÎE4.** Care sunt principalele îmbunătățiri care trebuie aduse procesului de implementare a programului pentru a se îmbunătăți calitatea acestuia pentru ITI DD?
- **ÎE5.** Este implementarea eficientă? Este adecvat sistemul de management al PR pentru nevoile specifice ale arealului ITI, în special în ceea ce privește desfășurarea mecanismului de selectare a proiectelor, contractare,

monitorizare și (dacă este cazul) procesare a cererilor de prefinanțare/ rambursare/ plata în cadrul acestei priorități/ obiectiv strategic? Ce măsuri ar trebui întreprinse de AM PR pentru a asigura o gestionare și implementare eficientă și eficace pe termen lung, inclusiv în ceea ce privește capacitatea de gestionare a structurilor implicate (AM ȘI ADI ITI)?

1.3. Structura Raportului de evaluare

9. Structura raportului de evaluare a fost concepută pentru a furniza utilizatorilor evaluării în primul rând informații despre obiectivele evaluării. Capitolele următoare prezintă metodologia de evaluare asigurând utilizatorii că rezultatele sunt de încredere și totodată indicând limitările metodologice, și anume ce nu poate să informeze evaluarea. Raportul de evaluare prezintă aspecte legate de intervenția evaluată, atât din perspectiva apelurilor de proiecte cât și din perspectiva proiectelor implementate, urmând apoi pentru cele 5 întrebări de evaluare formularea răspunsurilor prin prezentarea evidențelor colectate prin diferite metode și sintetizarea concluziilor.
10. Ultimul capitol al raportului este dedicat recomandărilor coerente cu concluziile și evidențele prezentate pentru fiecare întrebare de evaluare.

2. ABORDAREA METODOLOGICĂ

2.1. Analiza literaturii de specialitate

Investițiile Teritoriale Integrate: un mecanism strategic pentru dezvoltare regională

11. ITI reprezintă un instrument strategic pentru coordonarea investițiilor la nivel local și regional, facilitând colaborarea între sectoare și granițe administrative. Scopul acestui mecanism este de a maximiza impactul investițiilor și de a asigura utilizarea eficientă a resurselor, răspunzând astfel nevoilor specifice fiecărui teritoriu. ITI sunt structurate pe baza unei strategii integrate, a unui set de acțiuni coordonate și a unor mecanisme clare de guvernare, funcționând ca subprograme multidimensionale menite să coreleze intervențiile și să contribuie la atingerea obiectivelor strategice.¹
12. ITI nu reprezintă operațiuni sau priorități distincte în cadrul unui program operațional, ci permit finanțarea strategiilor teritoriale din multiple axe prioritare ale unuia sau mai multor programe operaționale. Această flexibilitate asigură o abordare integrată și eficientă a dezvoltării regionale. În plus față de finanțarea directă prin ITI, pot exista și investiții sectoriale complementare, care trebuie însă corelate cu strategiile teritoriale integrate pentru a asigura coerența și impactul maxim al intervențiilor.
13. Teritoriile eligibile pentru ITI trebuie să îndeplinească trei criterii esențiale: existența unei strategii integrate de dezvoltare, caracteristici teritoriale specifice și o delimitare care nu depinde de granițele administrative. Acest mecanism contribuie la crearea de sinergii și la dezvoltarea coordonată a regiunilor, favorizând o abordare integrată a politicilor de dezvoltare teritorială.
14. ITI sprijină implicarea activă a părților interesate locale și regionale în procesul de planificare și implementare a proiectelor. Prin abordarea „de jos în sus”, acest mecanism asigură că intervențiile răspund nevoilor reale ale comunităților și contribuie la dezvoltarea durabilă a regiunilor.²
15. Zonele selectate beneficiază de investiții care vizează îmbunătățirea infrastructurii, dezvoltarea capitalului uman și promovarea creșterii economice durabile. Aceste acțiuni conduc la îmbunătățirea calității vieții în regiuni, prin crearea de oportunități economice și sociale adaptate nevoilor specifice ale fiecărei zone.
16. ITI este un instrument esențial al politicii de coeziune a Uniunii Europene, facilitând integrarea fondurilor din diferite programe operaționale pentru a răspunde nevoilor regionale specifice. Acest mecanism promovează o abordare coordonată a utilizării resurselor financiare europene și naționale, asigurând coerență strategică și eficiență în implementarea proiectelor.

¹ Louwers, P., Ciganska, I., Fulcher, K., Kanatov, S., Lazić, I., Liepa, B., Minichberger, D., Ninka, B., Ruokangas, M., & Schausberger, B. (2025). Post 2027 Consultation Report – 3. Territorial Instruments. Interact Programme.

² Asociația pentru Dezvoltare Comunitară-ITI Delta Dunării. (2024, noiembrie 21). Finanțare disponibil la: <https://www.itideltadunarii.com/Finantare>

17. Implementarea Investițiilor Teritoriale Integrate (ITI) se confruntă cu multiple provocări care afectează eficiența și sustenabilitatea acestui mecanism. Una dintre principalele dificultăți este legată de coordonarea și guvernarea procesului, având în vedere necesitatea unei colaborări eficiente între diferite niveluri administrative și sectoare.
18. Lipsa unui cadru clar de guvernare poate duce la întârzieri în implementare și la dificultăți în gestionarea proiectelor. De asemenea, finanțarea insuficientă și problemele de absorbție a fondurilor europene reprezintă obstacole majore, întrucât complexitatea procedurilor de coordonare și capacitatea administrativă limitată pot încetini procesul de implementare și pot împiedica utilizarea optimă a resurselor disponibile. În plus, capacitatea instituțională la nivel local este adesea deficitară, ceea ce afectează atât pregătirea, cât și execuția proiectelor ITI.
19. Procesele birocratice excesiv de complicate pot descuraja accesarea fondurilor și pot prelungi durata implementării. O altă provocare importantă este legată de selectarea și prioritizarea zonelor ITI, în special în absența unor criterii clare de evaluare, ceea ce poate duce la decizii ineficiente privind alocarea resurselor. Mai mult, integrarea proiectelor în strategiile teritoriale existente și asigurarea sustenabilității lor pe termen lung necesită o planificare riguroasă, astfel încât aceste investiții să genereze efecte durabile și să contribuie la dezvoltarea coerentă a regiunilor vizate. Pentru ca ITI să își atingă obiectivele, este esențială consolidarea capacității instituționale, simplificarea procedurilor administrative și crearea unor mecanisme mai eficiente de coordonare și implementare.
20. În România, există un număr restrâns de astfel de mecanisme, precum cel implementat în zona Deltei Dunării. Rațiunile pentru care s-a decis aplicarea unei abordări de tipul Investiții Teritoriale Integrate (ITI) în zona Deltei Dunării sunt legate de particularitățile socio-economice și de mediu ale regiunii. Delta Dunării este o regiune unică, caracterizată printr-o biodiversitate extraordinară și statut de Rezervație a Biosferei UNESCO. În același timp, aceasta se confruntă cu provocări semnificative legate de accesibilitate, infrastructură deficitară, o economie fragilă bazată pe turism, pescuit și agricultură, precum și o populație dispersată și izolată. Necesitatea de a echilibra protecția mediului cu îmbunătățirea calității vieții pentru locuitori a fost unul dintre motivele esențiale pentru adoptarea unui mecanism ITI.

2.2. Metodologia de evaluare

2.2.1. Aplicarea metodelor și instrumentelor de evaluare

21. **Metodologia de evaluare** se bazează pe o abordare structurată pentru evaluarea mecanismului ITI, integrând atât analiza cantitativă cât și pe cea calitativă pentru a genera o viziune cuprinzătoare asupra stadiului implementării programului. Pe parcursul evaluării a fost acordată o importanță deosebită factorilor de context, dar și modulului în care s-au modificat legăturile cauzale și mecanismele de producere a rezultatelor.
22. Pentru a răspunde întrebărilor de evaluare (ÎE) s-a elaborat o metodologie bazată pe o combinație de metode și instrumente adaptate specificului intervenției evaluate. Conform Raportului Inițial (RI), instrumentele de evaluare au fost proiectate astfel încât să sprijine formularea răspunsurilor la întrebări de evaluare. Contribuția metodelor și instrumentelor de evaluare la formularea răspunsurilor este vizualizată în tabelul de mai jos.

Tabel 1. Instrumente de evaluare și contribuția lor în procesul de evaluare

Instrumente	ÎE1	ÎE2	ÎE3	ÎE4	ÎE5
Cercetare documentară	✓	✓	✓	✓	✓
Interviuri	✓	✓	✓	✓	✓
Sondaj la nivelul beneficiarilor intervențiilor	✓	✓	✓	✓	✓
Colectarea de date din baze de date publice, date de program, date administrative, platforme, publicații	✓	✓	✓	✓	✓
Analiza datelor primare și secundare	✓	✓	✓	✓	✓
Ateliere de lucru	✓	✓	✓	✓	✓
Focus grup	✓	✓	✓	✓	✓
Panel de experți	✓	✓	✓	✓	✓

Sursa: autori

Tabel 2. Metodologia de evaluare pentru ITI DD

Metoda de evaluare	Detalii privind modul de aplicare
Cercetare documentară	Cercetarea documentară a fost folosită pentru toate întrebările de evaluare și a presupus analiza documentelor privind cadrul strategic, legislativ și instituțional, la nivel european și național, privind mobilitatea urbană din România. Analiza documentelor de programare (PRSE 2021-2027), Rapoartele Anuale de Implementare, Rapoartele de Evaluare anterioare, Ghiduri generale și specifice, etc. Lista documentelor se regăsește în Anexa.
Interviuri	Interviurile au fost realizate cu scopul de a surprinde aspecte legate de: program, intervențiile ITI, impactul intervențiilor la nivel de proiecte, efectele așteptate dar și alte efecte, procesul de implementare, capacitatea administrativă și financiară a beneficiarilor, eficiența intervențiilor, principii orizontale, contribuția la obiectivele de PNIESC. Interviurile au implicat atât reprezentanți ai autorităților programului, cât și beneficiari de finanțare. De asemenea, fost desfășurat un interviu cu Asociația pentru Dezvoltare Intracomunitară Investiții Teritoriale Integrate Delta Dunării (ADI ITI DD). Sinteza discuțiilor se regăsește în Anexa.
Colectare de date statistice și administrative, inclusiv date de monitorizare a programului	Principalele date colectate : <ul style="list-style-type: none"> - Date administrative privind proiectele finanțate (extragere din MySMIS, date AMPRSE); - Date privind contextul intervențiilor, preluate din baze de date statistice privind localitățile în care se realizează investițiile în infrastructura regională, extragere din baze de date și surse de date statistice relevante (Eurostat, INS)
Ateliere de lucru	Atelierele de lucru au avut scopul de a sprijini procesul de colectare de informații și analiză cu privire la efecte, gradul de implementare a proiectelor și impact, eficiența sub aspectul mecanismelor de implementare, dar și soluții economice, contribuție la obiectivele de mediu și la incluziunea socială, principii orizontale. Atelierele de lucru au fost organizate cu firme de consultanță implicate în pregătirea de cererilor de finanțare sau implementarea de proiecte respectiv 3 firme, precum și beneficiari de finanțare P3. A fost organizate 2 ateliere de lucru. În cadrul acestora au participat în total 12 persoane și 5 beneficiari. Dezbaterile s-au desfășurat online. Sinteza discuțiilor se regăsește în Anexa raportului.
Focus Grup	Focus-grupul a avut ca scop completarea, clarificarea și validarea informațiilor colectate prin cercetarea documentară și alte instrumente de evaluare. Focus grupul a fost organizat cu reprezentanți ai Autorității de Management în format online, participând în total 13 persoane.
Sondaj în rândul beneficiarilor de finanțare	Sondajul a avut ca scop colectarea de date pe bază de chestionar în rândul beneficiarilor de finanțare. Chestionarul a conținut un mixt de întrebări deschise, cu sau fără opțiuni de răspuns predefinite și întrebări închise. <ul style="list-style-type: none"> - Tipul sondajului: chestionar online prin intermediul platformei Survey Monkey (metoda CAWI³); - Perioada derulării sondajului: sondajul a fost derulat în luna ianuarie 2025; - S-a optat pentru un sondaj exhaustiv pentru a include întreaga populație vizată, beneficiari de finanțare și aume 48 entități (6 UAT-uri la nivel județean, 9 UAT-uri la nivel de municipiu, 13 UAT la nivel de orașe, 12 UAT-urile la nivel comuna, 3 instituții de cult, 2 IMM-uri, 1 instituție în subordinea consiliului local, 1 instituție în subordinea/cordonarea Guvernului, 1 instituție de învățământ). - Rata de răspuns a fost de 38%, respectiv 41 de răspunsuri din care 26% au fost furnizate de către UAT-uri la nivel județean, 31% UAT la nivel de municipiu, 24% UAT-uri la nivel de oraș, 14% UAT-uri la nivel de comună și 2% alt tip de beneficiar. Din

³ Computer-Assisted Web Interviewing (Interviuri Web Asistate de Calculator)

	<p>totalul răspunsurilor doar 9% (4 răspunsuri) au fost furnizate de către beneficiari de finanțare din arealul ITI.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Metode de asigurare a calității: retransmiterea invitației periodice prin e-mail, contactare telefonică.
Panel de experți	<p>Panelul de experți a avut ca scop colectarea de informații cu privire la relevanța intervențiilor și contextul de implementare; identificarea efectelor pozitive și negative pe care intervențiile le generează la nivel regional și local, aspecte cheie ce trebuie îmbunătățite procesul de implementare. În panel au fost implicați 4 experți cu experiență în dezvoltare regională și mobilitate urbană, aceștia acoperind toate axele prioritare ce fac obiectul evaluării.</p> <p>Panelul de experți a fost realizat în două etape. În prima etapă a fost transmis spre analiză un document sumativ al principalelor constatări (inclusiv din concluziile sondajului), dar și temele de discuție. În etapa a doua a fost realizată o dezbateră online, concluziile dezbaterii fiind transpuse în analizele evaluării.</p>
Studii de caz	<p>Studiile de caz au fost realizate cu scopul de a colecta dovezi de la nivelul proiectelor, implicând beneficiari de finanțare, privind relevanța programului raporta la nevoile locale și regionale, eficiența mecanismelor de implementare, modalitățile de îmbunătățire a procesului, identificarea de bune practici în implementarea măsurilor de PINESC și cele referitoare la pilonul social european și lecții învățate. Studiile de caz au inclus și entități beneficiare de finanțare cu localizare în arealul ITI DD, respectiv UAT Tulcea pentru proiecte aferente P3 și P4, UAT Comuna Nufăru, pentru proiecte P5, UAT oraș Isaccea pentru proiecte aferente P6.</p>
Procesarea și analiza statistică a datelor	<p>Procesarea și analiza statistică a datelor a vizat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - progresul fizic și financiar; - numărul de proiecte aprobate/ contractate/ finalizate, rezultatele financiare înregistrate; - gradul de atingere a indicatorilor; - gradul de realizare a indicatorilor la nivel de proiect/pe tipuri de intervenții. - gradul de realizare al indicatorilor de rezultat/realizare și a indicatorilor suplimentari și raportul față de indicatorii de realizare.

2.2.2. Probleme întâmpinate și limitări în aplicarea metodologiei de evaluare, robustețea concluziilor

- Una dintre principalele provocări ale procesului de evaluare a fost intervalul de timp restrâns, de aproximativ trei luni, alocat desfășurării acestuia, ceea ce a îngreunat considerabil procesul de colectare a datelor, desfășurat sub presiunea necesității de a furniza informații pentru analize. Organizarea proceselor de colectare în paralel, cu implicarea unor resurse umane suplimentare, a permis obținerea datelor necesare din surse multiple, asigurând condițiile unei triangulări optime.
- O altă constrângere a procesului de evaluare a fost reprezentată de termenul de referință al evaluării, 31 decembrie 2024, aproape la mijlocul perioadei de desfășurare a acesteia. Astfel, după realizarea analizelor preliminare pe baza datelor disponibile până în noiembrie 2024, a fost necesară reluarea acestora utilizând datele de la 31 decembrie 2024, a căror extragere completă a fost posibilă abia la sfârșitul lunii ianuarie, generând o presiune suplimentară asupra procesului de evaluare.
- Majoritatea proiectelor contractate sunt proiecte etapizate, respectiv proiecte finanțate inițial prin POR 2014-2020, nefinalizate, a căror continuare este asigurată prin PRSE 2021-2027, precum și proiecte noi aflate în stadii incipiente de implementare. În absența unor proiecte finalizate, analiza realizărilor s-a bazat exclusiv pe țintele asumate prin proiectele contractate, fără posibilitatea de a evalua rezultatele efective.

3. ANALIZA INTERVENȚIILOR EVALUATE

3.1. Contextul mecanismului Investiții Teritoriale Integrate (ITI)

- Acordul de Parteneriat subliniază necesitatea utilizării mecanismului Investițiilor ITI pentru a aborda în mod integrat decalajele de dezvoltare din microregiuni care se confruntă cu probleme structurale majore. Aceste decalaje sunt cauzate de factori precum accesibilitatea redusă, sărăcia, declinul demografic, economia slab diversificată și infrastructura deficitară. În acest context, ITI a fost selectat ca instrument cheie pentru finanțarea

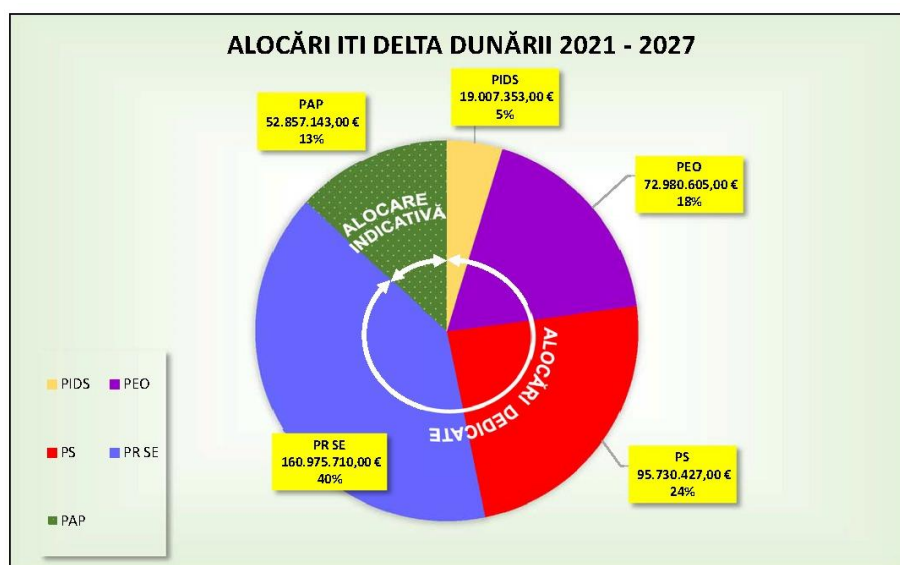

investițiilor teritoriale specifice, inclusiv în Delta Dunării, unde sunt prioritare intervențiile pentru protejarea mediului și dezvoltarea economică durabilă.

27. Procesul de selecție a microregiunilor care beneficiază de ITI s-a bazat pe o analiză strategică și operațională, incluzând atât evaluări cantitative, printr-un Indice Compozit de Dezvoltare Locală care măsoară progresul în patru dimensiuni-cheie (demografie, servicii sociale și infrastructură, economie, mediu și patrimoniu cultural), cât și calitative, bazate pe datele furnizate de reprezentanții microregiunilor. De asemenea, s-a ținut cont de maturitatea ITI-urilor și de lecțiile învățate din implementarea acestui mecanism în perioada 2014-2020.
28. Astfel, ITI va fi utilizat în patru microregiuni, fiecare cu provocări și priorități specifice:
 - Delta Dunării, unde se continuă intervențiile pentru implementarea strategiei de dezvoltare și atingerea obiectivelor de mediu și climă la nivel european;
 - Valea Jiului, zonă minieră în tranziție către utilizarea de energie curată;
 - Țara Făgărașului, o microregiune preponderent rurală cu multe zone defavorizate;
 - Moții, Țara de Piatră, o zonă montană cu probleme demografice severe.
29. Utilizarea ITI în aceste teritorii este condiționată de elaborarea unor strategii teritoriale solide, conforme cu Regulamentul CE 1060/2021, care să justifice clar valoarea adăugată a acestui mecanism față de alte surse de finanțare. Aceste strategii trebuie să aibă o viziune pe termen lung, un mecanism de guvernare funcțional, implicarea activă a actorilor locali și angajamentul de a urmări implementarea, monitorizarea și evaluarea intervențiilor.
30. Finanțarea ITI-urilor va fi asigurată printr-o abordare integrată, combinând resurse din mai multe Obiective de Politică și programe, fie prin alocări dedicate, fie prin punctaj suplimentar în procesul de selecție a proiectelor.
31. Prin această abordare, ITI continuă să fie un instrument esențial pentru reducerea disparităților teritoriale și pentru stimularea dezvoltării integrate în microregiunile vulnerabile.
32. Ratiunile pentru care s-a decis aplicarea unei asemenea abordări în zona Deltei Dunării sunt legate de particularitățile socio-economice și de mediu ale regiunii.
33. Regiunea Delta Dunării este caracterizată de o structură spațială complexă, formată din zone urbane și rurale cu mari disparități demografice, socio-economice și de accesibilitate. Aceasta include atât localități situate în interiorul Rezervației Biosferei Delta Dunării (RBDD), cât și zonele limitrofe, multe dintre ele având o mare valoare ecologică și un potențial ridicat pentru turism și cercetarea biosferei.
34. Regiunea cuprinde municipiul Tulcea și patru orașe (Babadag, Isaccea, Măcin și Sulina), alături de mai multe comune din județele Tulcea și Constanța. Aceasta prezintă o diversitate de funcționalități economice și de dezvoltare, fiind delimitată în mai multe sub-zone:
 - Zone urbane cu funcții economice majore, concentrate de-a lungul coridorului Măcin – Isaccea – Tulcea – Babadag.
 - Zone rurale cu activități agricole predominante, situate în nordul județului Tulcea.
 - Zone de pescuit localizate în jurul lacului Razim, în centrul Deltei și pe litoralul Mării Negre.
 - Zone turistice, în special în Delta Dunării și pe litoral, unde se practică turism rural, recreațional și de pescuit sportiv.
35. Delta Dunării este marcată de un grad scăzut de urbanizare, cu o rețea de așezări compacte și densități reduse ale populației. Municipiul Tulcea joacă un rol central, fiind conectat terestru cu orașele Babadag, Isaccea și Măcin, iar fluvial cu Sulina. Zona limitrofă Deltei include așezări ce necesită investiții semnificative pentru integrarea spațială și conectivitatea cu centrele economice majore.
36. Pentru dezvoltarea Deltei Dunării și a vecinătăților sale imediate a fost elaborat documentul de referință Strategia Integrată de Dezvoltare Durabilă a Deltei Dunării 2030, cu sprijinul și expertiza Băncii Mondiale. Aceasta stabilește viziunea de dezvoltare pe termen lung a arealului ITI DD.
37. Strategia a fost adoptată în 2016 și acoperă un orizont de timp până în 2030, fiind lansată în implementare în exercițiul financiar 2014-2021 beneficiind de o alocare totală de 1,3 miliarde EUR.
38. Elaborarea strategiei a inclus mai multe etape. Într-o primă fază a fost elaborat un diagnostic detaliat al situației din Delta Dunării, analizându-se accesul la servicii de bază, oportunitățile economice și obstacolele în calea dezvoltării. Această analiză a fost completată cu consultări publice, care au implicat localnicii și factorii interesați, contribuind la definirea unei declarații de viziune asupra viitorului regiunii.

39. În a doua etapă, pe baza rezultatelor diagnosticului și a consultărilor, a fost elaborat Raportul de Evaluare a Nevoilor, care a identificat modificările necesare pentru atingerea obiectivelor strategice. Acest raport a stat la baza definirii direcțiilor de dezvoltare și a măsurilor necesare pentru implementarea strategiei.
40. În etapa finală, strategia a fost construită în jurul unei viziuni centrale, rezultată din procesul de consultare extins, și a inclus identificarea zonelor prioritare de intervenție și a proiectelor cheie, selectate pe criterii precum impactul strategic, acoperirea geografică, gradul de pregătire și sustenabilitatea financiară și administrativă. De asemenea, s-a stabilit corelarea intervențiilor cu resursele financiare alocate prin mecanismul ITI, asigurând astfel o abordare integrată și eficientă pentru dezvoltarea durabilă a Deltei Dunării.
41. Strategia definește obiectivele strategice privind conservarea resurselor naturale și de mediu unice ale Deltei, precum și dezvoltarea unei economii locale durabile. Aceasta este structurată în jurul a două obiective strategice și cinci piloni principali fiind ghidată de cinci principii strategice. Principiile vizează abilitarea localnicilor, instituții mai transparente, responsabile și favorabile incluziunii sociale, crearea de servicii accesibile din perspectiva costurilor, capacitatea de plată prin generare de venituri și integrare teritorială.
42. Din punct de vedere al distribuției geografice Strategia de dezvoltare urmărește îmbunătățirea infrastructurii urbane și rurale, punând accent pe:
- Conservarea valorii ecologice a RBDD și protejarea biodiversității.
 - Creșterea competitivității economice, atât în zonele urbane, cât și în sectorul agricol și turistic.
 - Îmbunătățirea conectivității între orașe și comunele limitrofe pentru a sprijini coeziunea urban-rural.
43. Pentru zonele din centrul Deltei Dunării, caracterizate prin acces dificil și probleme demografice acute, strategia propune un pachet integrat de măsuri, incluzând infrastructură tehnico-edilitară, servicii publice, reabilitare arhitecturală, gestionarea deșeurilor și îmbunătățirea accesibilității.
44. Finanțarea ITI DD se realizează printr-o abordare integrată, combinând resurse din diferite Obiective de Politică, fonduri și programe, adaptate nevoilor microregiunii. Această finanțare se face în două moduri: alocări dedicate în anumite programe/priorități și punctaj suplimentar în procesul de selecție pentru alte programe.
45. ITI Delta Dunării beneficiază în exercițiul de programare 2021-2027 de finanțare prin POIDS, POEO, POS și PRSE. Valoarea totală a alocării pentru arealul ITI DD aferentă respectivelor programe este de 329 milioane EUR, semnificativ mai mică decât cea aferentă exercițiului de programare anterior care avea o valoare de 1,3 miliarde EUR.
46. Din punct de vedere al distribuției în rândul programelor operaționale, Programul Regional Sud-Est asigură cea mai mare alocare a fondurilor în valoare de peste 160 milioane EUR, reprezentând 40% din totalul alocării. PRSE finanțează intervenții ITI DD aferente celor 6 priorități de investiții prevăzute în program.

Figură 1-Structura finanțării ITI Delta Dunării 2021-2027 pe programe operaționale

Sursa: ADI ITI DD

Evaluări și studii anterioare

47. Strategia SDDDD și mecanismul ITI DD au constituit obiectul a trei exerciții de evaluare până la momentul prezentei analize, respectiv evaluarea intermediară realizată de Banca Mondială în 2020, evaluarea guvernantei ITI realizată de MIPE în 2021 și evaluarea implementării mecanismului ITI DD realizată în 2022.
48. Evaluarea intermediară a Băncii Mondiale a avut ca obiectiv analiza progresului fizic și financiar al implementării strategiei ISDDD și identificarea aspectelor care necesită îmbunătățiri. Principalele concluzii au indicat că, în perioada 2014-2020, mecanismul ITI a înregistrat progrese lente, reflectate printr-o rată scăzută de absorbție, de doar 20%, și un progres fizic limitat, de aproximativ 35%. De asemenea, implementarea marilor proiecte de infrastructură s-a desfășurat foarte lent, ceea ce a afectat eficiența strategiei. Aceste întârzieri au fost atribuite caracterului complex al mecanismului ITI, care a necesitat activități elaborate. Banca Mondială a constatat că sunt necesare proceduri și instrumente suplimentare pentru clarificarea rolurilor și responsabilităților în monitorizarea datelor și comunicarea rezultatelor. Printre măsurile recomandate s-au numărat realinierea strategiei ISDDD cu obiectivele naționale și europene, actualizarea evaluării nevoilor, clarificarea logicii de intervenție pentru beneficiari, stabilirea unui buget la nivelul strategiei și îmbunătățirea sistemului de monitorizare a progresului financiar și fizic al proiectelor.
49. Evaluarea realizată de către MIPE a vizat guvernanta mecanismul ITI și identificarea schimbărilor necesare pentru îmbunătățirea eficienței, eficacității, transparenței și caracterului participative al acestuia în perioada 2021-2027.
50. Potrivit principalelor constatări resursele au fost alocate târziu afectând astfel capacitatea de implementare a proiectelor. Logica intervenției a fost apreciată ca fiind neclară și incompletă pentru implementarea strategiei. De asemenea, s-a înregistrat o aliniere suboptimală a obiectivelor strategice generate de adoptarea programelor operaționale înainte de finalizarea strategiei SDDD. Din punct de vedere al contribuției programelor operaționale la obiectivele strategiei, s-a remarcat faptul că acestea au fost mai degrabă stabilite în termeni financiari fără a exista o corelare clară a impactului. Potrivit analizei desfășurate, a existat un număr redus de aplicații generate de ghidurile standardizate fără existența unor criterii de selecție ce vizează integrarea în contextul regional. De asemenea strategia SDDDD este puțin cunoscută în rândul beneficiarilor, comparativ cu restul programelor operaționale, iar rapoartele de monitorizare și evaluare nu sunt accesibile în rândul beneficiarilor și a comunităților locale. Având în vedere constatările, MIPE a recomandat clarificarea logicii intervenției, îmbunătățirea acurateței datelor în sistemul de monitorizare, realizarea unei evaluări de impact a mecanismului ITI, precum și reformarea procesului de selecție a proiectelor și creșterea implicării comunității locale în guvernanta mecanismului ITI.
51. Evaluarea implementării mecanismului ITI realizată în 2022 a avut drept scop colectarea dovezilor pentru identificarea a ceea ce a funcționat și ceea ce ar putea fi îmbunătățit în exercițiul de programare următor, fiind structurată pe analiza planificării SDDD, implementarea intervențiilor ITI, orientarea performanței, monitorizare și evaluare, guvernanta și valoare adăugată ADI ITI DD.
52. Potrivit raportului de evaluare, Strategia SDDDD a fost bine fundamentată pe o analiză detaliată a nevoilor de investiții și acoperă majoritatea domeniilor relevante pentru dezvoltare integrată, însă integrarea la nivel de proiecte este limitată, doar 20% dintre acestea vizează mai multe domenii. În ceea ce privește prioritizarea, chiar dacă aceasta s-a bazat pe cinci criterii, aplicarea lor a fost inconsecventă motiv pentru care se recomandă creșterea integrării proiectelor pe mai multe domenii, aplicarea uniformă a priorităților de investiție și actualizarea planului de acțiuni.
53. Evaluarea implementării strategiei ISDDD a fost realizată din două perspective: măsura în care proiectele prioritare planificate în strategie au fost efectiv implementate și gradul în care sistemul de prioritizare a fost reflectat în procesul de selecție a proiectelor. Rezultatele au indicat că implementarea a variat semnificativ între domenii, cu progrese notabile în agricultură (82%), pescuit și acvacultură (73%) și transport (69%), dar cu un grad redus de implementare în domenii precum protecția biodiversității, sănătatea, educația și turismul. În ansamblu, 44% dintre proiectele prioritare au fost implementate integral sau aproape integral, 20% parțial, iar 36% nu au fost implementate, principalele cauze fiind constrângerile de eligibilitate, lipsa alinierii proiectelor cu cerințele programelor operaționale, întârzieri în pregătirea proiectelor și dificultăți financiare ale beneficiarilor.
54. Procesul de selecție a proiectelor ITI a fost dominat de criteriul localizării, fără o evaluare clară a contribuției acestora la obiectivele strategice ISDDD. Verificările de conformitate realizate de ADI ITI au fost percepute ca fiind doar procedurale, fără o metodologie clară, iar în cazul anumitor axe de finanțare, selecția proiectelor nu a fost aliniată la prioritățile ISDDD. De asemenea, apelurile de proiecte ITI au fost gestionate diferit de către

autoritățile de management, ceea ce a condus la variații în accesarea fondurilor și a creat un cadru administrativ inegal pentru beneficiari.

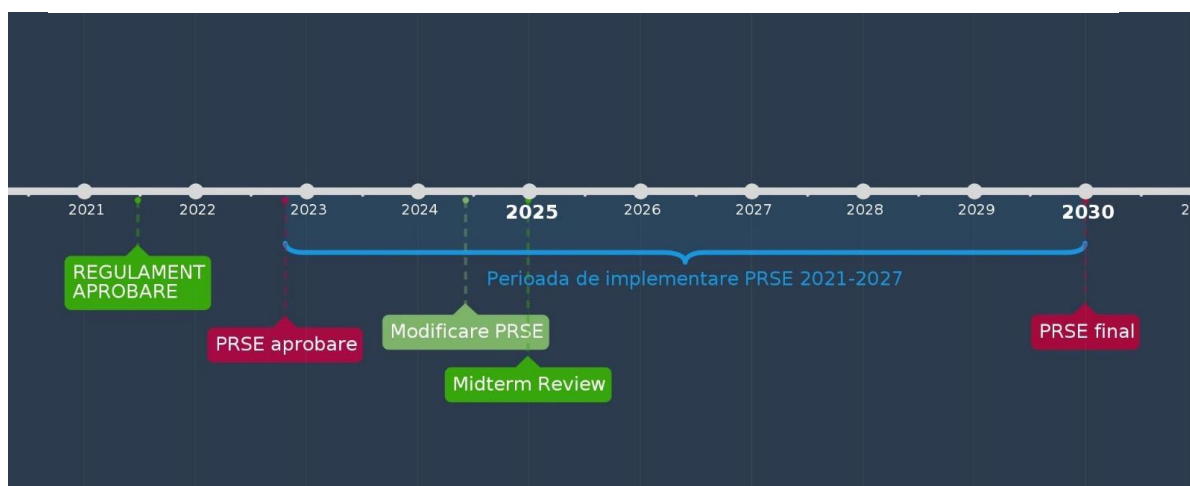
55. În ceea ce privește utilizarea fondurilor, 92% din alocarea ITI fusese contractată până în septembrie 2021, însă doar 45% din valoarea contractată fusese efectiv plătită către beneficiari până la sfârșitul anului 2021. Diferențele între programele operaționale în ceea ce privește progresul implementării au fost determinate de dificultăți de eligibilitate, întâzieri în stabilirea criteriilor de selecție, capacitatea administrativă limitată a beneficiarilor, criza COVID-19 și creșterea costurilor în construcții. De asemenea, s-a constatat că unele proiecte naționale au fost parțial finanțate din alocările ITI, deși acestea ar fi fost implementate indiferent de existența acestui mecanism.
56. Recomandările evaluării au vizat alinierea criteriilor de selecție a proiectelor ITI cu metodologia de priorizare a strategiei, stabilirea unei metodologii clare pentru evaluarea conformității, crearea unui proces echitabil de selecție a proiectelor și organizarea apelurilor dedicate ITI doar pentru proiectele cu specificitate ridicată pentru Delta Dunării. De asemenea, se recomandă o calibrare mai bună a resurselor ITI în programele operaționale, sprijinirea beneficiarilor în pregătirea documentației și stimularea finalizării la timp a proiectelor prin mecanisme de recompensare. Aceste măsuri au fost evaluate ca fiind esențiale pentru a îmbunătăți eficiența implementării strategiei și pentru a asigura un impact mai mare al investițiilor în regiune.

Programul Regional Sud-Est

57. Programul Regional Sud-Est (PRSE) 2021-2027, alături de celelalte șapte programe regionale, reprezintă o premieră în cadrul Acordului de Parteneriat al României cu UE, fiind pentru prima dată gestionate la nivel regional în cadrul Politicii de Coeziune. În perioadele de programare anterioare intervențiile de dezvoltare regională au fost implementate prin programe concepute la nivel național pentru toate regiunile de dezvoltare.
58. Această descentralizare presupune atât provocări instituționale, cât și oportunități, ADR preluând rolul de Autoritate de Management pe baza experienței sale anterioare ca organism intermediar. PRSE a fost aprobat în octombrie 2022 în cadrul obiectivului Investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică. Implementarea sa a început la peste un an de la adoptarea Regulamentului UE 2021/1060 privind Politica de Coeziune. Programul a fost modificat o singură dată, în iunie 2024, pentru a include preluarea proiectelor din POR 2014-2020, ajustări pentru ITI DD, clarificări privind mecanismul de guvernare și dezvoltare urbană integrată precum și actualizări ale condițiilor favorizante.

Calendarul programului poate fi urmărit în figura de mai jos.

Figură 2- PRSE 2021-2027 Cronologie

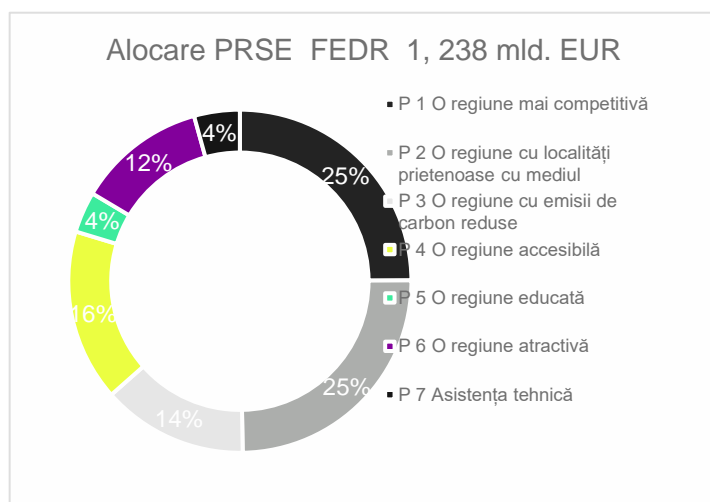

59. Obiectivul general al PR Sud-Est 2021-2027 constă în creșterea competitivității economice regionale și îmbunătățirea condițiilor de viață ale comunităților locale prin sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri, a infrastructurii și serviciilor, în scopul reducerii disparităților intraregionale și dezvoltării sustenabile, prin gestionarea eficientă a resurselor, valorificarea potențialului demografic și de inovare, precum și prin asimilarea progresului tehnologic.
60. PR Sud-Est 2021-2027 urmărește ca Regiunea de dezvoltare Sud-Est să devină una dintre cele mai dinamice regiuni europene în ceea ce privește creșterea inteligentă și sustenabilă a economiei, valorificând diversitatea locală și stimulând inovarea în vederea diminuării disparităților și creșterii standardului de viață.

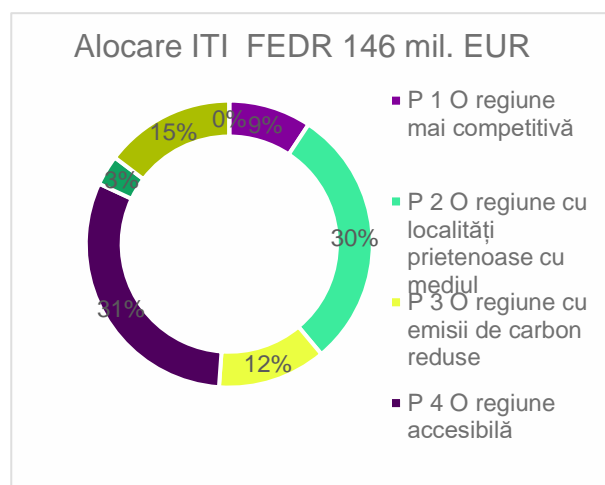

61. ADR Sud-Est, în calitate de Autoritate de Management (AM) a conceput Programul Regional Sud-Est, adaptat la nevoile și specificul regional.

Figură 4-Alocare financiară (FEDR) pe priorități PRSE 2021-2027

Figură 3-Alocare financiară ITI DD (FEDR) pe priorități PRSE 2021-2027

62. Bugetul total al programului este 1,47 miliarde EUR, din care 1,24 miliarde EUR FEDR și 0,25 miliarde EUR contribuție de la bugetul de stat (BS) asigură resursele financiare pentru intervențiile încadrate în șapte priorități așa cum se vizualizează în Figura 1.

63. Programul are o distribuție a alocării pe obiective specifice neuniformă pe cele 7 priorități dintre care 6 sunt priorități de investiții, respectând concentrările tematice impuse prin Regulamentul dispozițiilor comune (RDC) 1060/2021 după cum urmează:

- Alocarea Obiectiv de politică 1: 26% (min 25% cerință RDC)
- Alocarea Obiectiv de politică 2: 33% (min 30% cerință RDC)
- Coeficient alocare schimbări climatice : 31% (min 30%, cerință RDC Anexa 1)
- Alocarea Dezvoltare Urbană: 20% (min 8% cerință RDC)

Alocarea financiară pentru ITI Delta Dunării

64. ITI Delta Dunării beneficiază de o alocare dedicată de 146 milioane EUR FEDR (171 milioane EUR FEDR+BS), reprezentând reprezentând 11,8% din totalul alocării PRSE. Toate prioritățile, cu excepția Priorității 7 Asistență tehnică, au alocări dedicate pentru ITI Delta Dunării și cea mai mare parte a OS, așa cum poate fi urmărit în tabelele Anexei VI.

65. Cu toate acestea, sprijinul PRSE pentru ITI Delta Dunării este semnificativ mai mic, reprezentând doar 50% din alocarea disponibilă prin POR 2014-2020 (358,1 milioane EUR), într-un context socio-economic mai dificil. Disparitățile persistente față de restul regiunii, față de celelalte regiuni din România și Europa, alături de efectele războiului din Ucraina, accentuează nevoile urgente ale populației și necesitatea valorificării oportunităților în condițiile unor resurse diminuate.

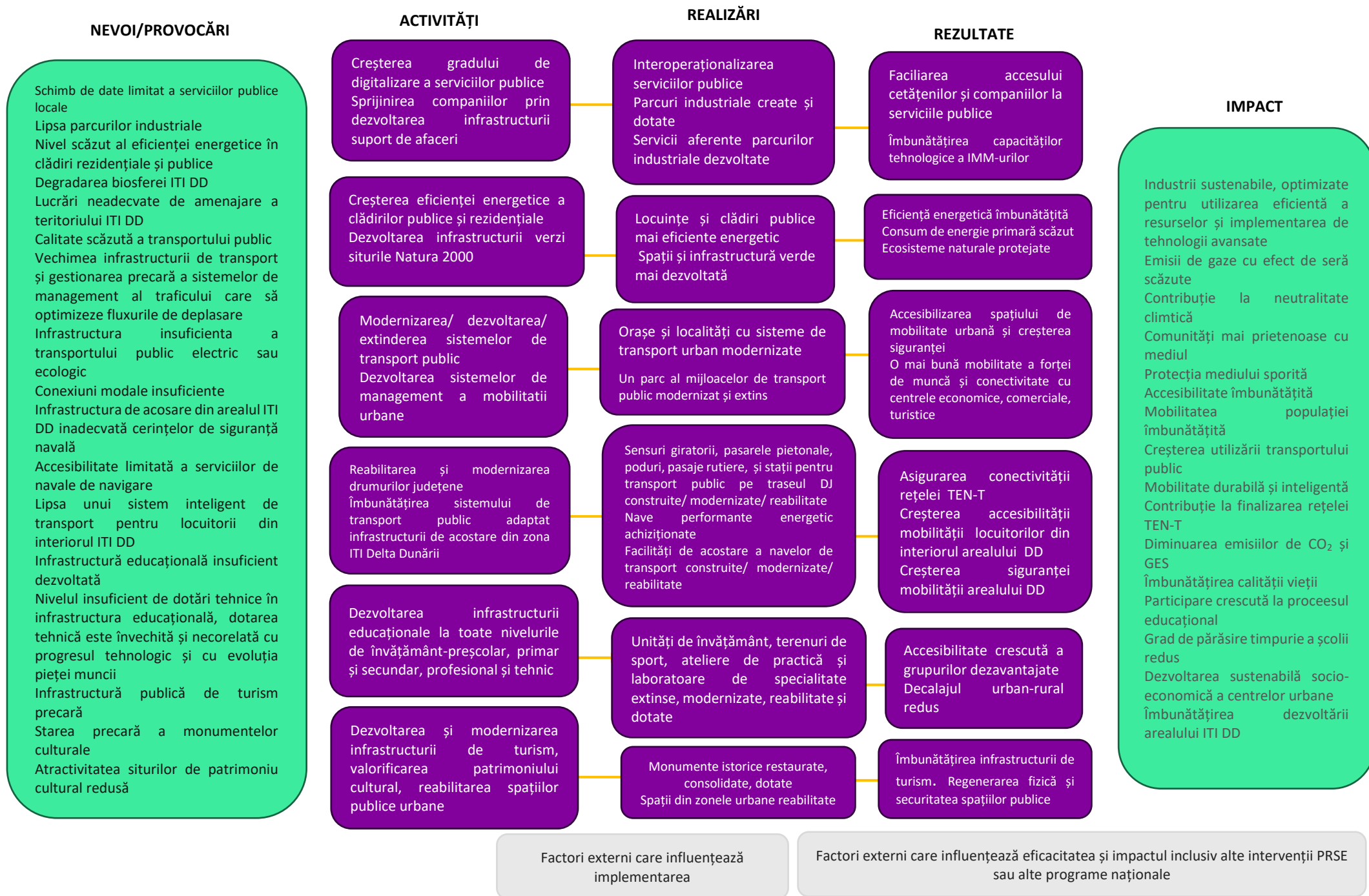
66. Alocările reflectă nevoile prioritare atât pentru îmbunătățirea accesului la servicii și conectivitate cât și pentru valorificarea potențialului de dezvoltare. Investițiile în mobilitate și accesibilitate regională (OS 3.2) – drumuri județene și transport naval în arealul ITI DD - au cea mai mare alocare pentru ITI Delta Dunării din totalul alocării PRSE pentru ITI Delta Dunării, reprezentând 31% din fondurile FEDR destinate acestei inițiative. Această alocare este justificată de limitările severe de mobilitate cu care se confruntă o mare parte a comunităților din zonă, urmată de investițiile în mobilitate urbană și eficiență energetică.

3.2. Logica intervenției aferentă arealului ITI DD

68. Logica intervenției este construită la nivel causal, plecând de la nevoile și problemele existente, la acțiunile vizate de program prin OS, la realizările imediate obținute, la efecte și finalizând prin prezentarea potențialului impact.
69. Logica intervenției pentru ITI DD pornește de la nevoia de a răspunde unui set de provocări critice identificate la nivel regional, ce se împart pe mai multe categorii de nevoi socio-economice ce înglobează transport public de calitate scăzută și infrastructură învechită, clădiri ineficiente energetic, planificare teritorială deficitară, degradarea biosferei și infrastructură turistică precară și existența unui schimb limitat de date între serviciile publice locale.
70. Pentru a răspunde acestor nevoi, mecanismul ITI DD a fost structurat pe 6 direcții de intervenție concretizate pe bază de activități, după cum urmează:
- o Digitalizarea serviciilor publice locale și sprijinirea sectorului CDI
 - o Îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor
 - o Modernizarea și extinderea serviciilor de transport public
 - o Reabilitarea și modernizarea drumurilor județene conexe zonei ITI DD
 - o Dezvoltarea infrastructurii educaționale
 - o Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii turistice și a patrimoniului cultural
71. Activitățile aferente celor șase direcții de intervenții urmăresc să genereze realizări tangibile, respectiv: îmbunătățirea interoperabilității serviciilor publice, dezvoltarea infrastructurii aferente parcurilor industriale, creșterea eficienței energetice a clădirilor publice, extinderea infrastructurii verzi, dezvoltarea transportului public prin extinderea și modernizarea infrastructurii, modernizarea unităților de învățământ, a terenurilor de sport și a laboratoarelor de specialitate, cât și restaurarea monumentelor istorice și reabilitarea zonelor urbane.
72. Pe baza realizărilor se vor genera pe termen mediu rezultate care vor contribui la facilitarea accesului cetățenilor și IMM-urilor la servicii publice, îmbunătățirea eficienței energetice și protecția ecosistemelor naturale, creșterea accesibilității și siguranței mobilității urbane, extinderea conectivității prin rețeaua TEN-T și îmbunătățirea transportului în arealul ITI Delta Dunării. De asemenea, rezultatele vor viza reducerea decalajelor urban-rural și îmbunătățirea accesibilității pentru grupurile dezavantajate, iar infrastructura turistică și spațiile publice vor fi modernizate pentru o mai bună siguranță și atractivitate. Aceste rezultate demonstrează un progres semnificativ în dezvoltarea infrastructurii, digitalizării și sustenabilității, contribuind la creșterea calității vieții și la o mai bună integrare economică și socială a regiunii.
73. Pe termen lung intervențiile aferente mecanismului ITI DD sunt concepute pentru a avea un impact asupra dezvoltării sustenabile prin optimizarea utilizării resurselor, reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră, îmbunătățirii mobilității și a transportului public, protecției mediului, creșterii calității vieții, dezvoltării socio-economice echilibrate și sprijinirii educației, contribuind astfel la un areal ITI Delta Dunării mai bine conectat, ecologic și prosper.
74. Astfel, acest fir logic al intervențiilor oferă o exemplificare cuprinzătoare a efectului pe care intervențiile centralizate ale PRSE le au asupra acoperii nevoilor, generând pe termen scurt, mediu și lung, realizări, rezultate și respectiv impact.

Figură 5-Logica intervenției arealul ITI DD

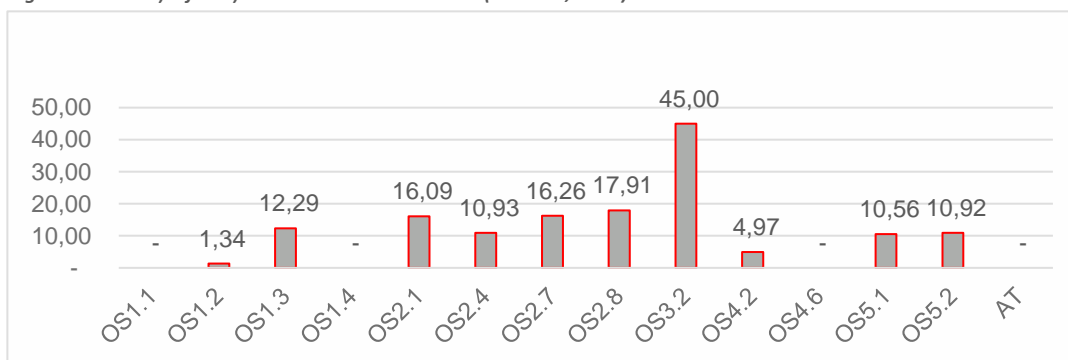

3.3. Analiza portofoliului de proiecte finanțate în cadrul mecanismului ITI DD

ALOCARE FINANCIARĂ ITI DD ȘI GRAD DE ABSORBȚIE (PERSPECTIVE)

75. Alocarea financiară totală pentru mecanismul ITI DD este de 146,2 milioane EUR FEDR (171 milioane EUR FEDR+BS), reprezentând 11,8% din totalul alocării PRSE din bugetul total al PRSE. Până la data desfășurării analizei (31.12.2024), a fost contractată suma de 36,1 milioane EUR prin 19 de contracte semnate. Gradul de absorbție pentru ITI DD este de 19,35% din totalul alocării.
76. Din punct de vedere al valorii alocării pentru arealul ITI DD, se remarcă Prioritatea 4 cu o alocare substanțială de 31%, respectiv de 45 mil. EUR din totalul alocat acestei Priorități având în vedere nevoia creșterii conectivității în zonă și a valorificării potențialului acesteia de dezvoltare. În schimb, cea mai mică valoare a alocării este în cazul Priorității 5 cu doar 3% din totalul alocat întregii priorități.
77. Cele 171 mil EUR disponibile pentru ITI Delta Dunării sunt oferite prioritar pentru OS 3.2 accesibilitate, urmată de mobilitate urbană, OS 2.8, biodiversitate OS2.7 și eficiență energetică OS 2.1. PRSE contribuie cu mai mult de jumătate din contribuția totală a Fondurilor Europene ale Politicii de Coeziune la finanțarea Strategiei Integrate de Dezvoltare Durabilă Delta Dunării.

Figură 6-Distribuția finanțării alocate în cadrul ITI DD (mil. EUR, FEDR)

78. OS 2.7 apare cu cea mai mare alocare pentru ITI din totalul alocării din PRSE, 60% explicabil prin natura obiectivului specific și anume "Intensificarea acțiunilor de protecție și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare". În schimb nu sunt alocări pentru ITI Delta Dunării în cazul OS 1.1 "Dezvoltarea și creșterea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate", 1.4 "Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat" și 4.6 "Creșterea rolului culturii și al turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială".
79. Alocarea pe domenii de intervenție variază în cadrul Priorităților. Prioritatea 1 se remarcă cu alocare pentru digitalizarea IMM-urilor, dezvoltarea comercială și internaționalizarea acestora dar și sprijinirea proceselor de producție ecologice în IMM-uri și microîntreprinderi.
80. În ceea ce privește Prioritatea 2 pentru renovarea fondului locativ și public în vederea creșterii eficienței energetice, este alocat aproximativ 10% din totalul alocării pentru respectivele domenii de intervenție. Același trend este urmat și în cazul intervențiilor aferente consolidării seismice și dezvoltării de perdele forestiere.
81. În cadrul Priorității 3 valoarea cea mai mare a alocării este corespunzătoare domeniului de intervenție material rulant de transport urban curat, respectiv 8 milioane EUR, iar la polul opus se află digitalizarea transportului urban cu o valoare de 337 mii EUR.
82. În cadrul Priorității 4, cea mai mare valoare alocată este aferentă acțiunii privind modernizarea sistemului de transport public și a facilităților de acostare. În ceea ce privește Prioritatea 5, valoarea cea mai mare corespunde intervențiilor pentru dezvoltarea infrastructurilor de învățământ primar și secundar la polul opus aflându-se investițiile pentru infrastructuri de educație și îngrijire timpurie cu doar 614 mii EUR. În cadrul Priorității 6 alocarea substanțială corespunde intervențiilor ce vizează protejarea, dezvoltarea și promovarea patrimoniului cultural, având în vedere potențialul substanțial de dezvoltare al turismului în acest areal. În schimb nu sunt

prevăzute alocări pentru infrastructuri sociale care contribuie la incluziune socială în cadrul comunității, teritoriul ITI DD având alocare în cadrul PIDS pentru investiții în centre de tip Respiro pentru persoanele cu dizabilități.

ANALIZA APELURILOR DIN CADRUL ITI DD

83. Cele 19 de contracte aferente mecanismului ITI DD au fost contractate prin 13 apeluri de proiecte cu o valoare FEDR de 36,2 milioane EUR reprezentând 24,76% din totalul alocării destinate ITI DD. Apelurile lansate acoperă toate OS-urile care au intervenții aferente arealului ITI, mai puțin OS1.2, OS1.3 și OS2.7 pentru care apelurile urmează să fie lansate.
84. Pentru cele 13 apeluri, toate destinate proiectelor etapizate, au fost depuse un total de 138 de contracte cu o valoare totală de 221 milioane EUR. Alte 15 apeluri aferente celor șase priorități de dezvoltare urmează să fie lansate în anul 2025 cu o valoare totală de 119 milioane EUR.

TIPURI DE INTERVENȚII FINANȚATE DIN ITI DD

Mecanismul ITI DD este structurat pe 15 acțiuni corespunzătoare celor șase priorități de dezvoltare, astfel cum se poate urmări în caseta de mai jos:

Caseta 1: Acțiunile finanțate prin PRSE în ITI Delta Dunării

OS1.2 Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice

- o **Acțiunea 1.3** Creșterea gradului de digitalizare în IMM- uri

OS1.3 Intensificarea creșterii sustenabile și creșterea competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive

- o **Acțiunea 1.6** Stimularea activităților inovatoare și creșterea competitivității IMM-urilor

OS2.1 Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră

- o **Acțiunea 2.1** Îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor publice (inclusiv a celor cu statut de monument istoric) și a clădirilor rezidențiale. În ceea ce privește arealul ITI DD, investițiile în clădirile rezidențiale și cele publice vizează atât mediul urban cât și cel rural.

- o **Acțiunea 2.2** - Consolidarea clădirilor publice vulnerabile la risc seismic inclusiv cele din teritoriul ITI Delta Dunării.

OS2.7 Intensificare acțiunilor de protecție și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare

- o **Acțiunea 2.3.** Dezvoltarea de perdele forestiere de-a lungul drumurilor județene în ITI Delta Dunării

- o **Acțiunea 2.4.** Sprijin pentru dezvoltarea infrastructurii verzi urbane din ITI Delta Dunării

- o **Acțiunea 2.5** Susținerea investițiilor pentru dezvoltarea infrastructurii verzi în siturile Natura 2000 aflate în teritoriul ITI DD.

OS2.8 Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon

- o **Acțiunea 3.1** Reducerea emisiilor de carbon în mediul urban prin investiții pentru dezvoltarea infrastructurii urbane curate (infrastructuri de transport, ciclism, material rulant, combustibili alternativi, culoare de mobilitate), bazate pe planurile de mobilitate urbana durabila inclusiv ITI DD.

OS3.2 Dezvoltarea și ameliorarea unei mobilități naționale, regionale și locale sustenabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere

- o **Acțiunea 4.1** Reabilitarea și modernizarea infrastructurii rutiere din ITI Delta Dunării pentru asigurarea conectivității la rețeaua TEN-T(4.1)

- o **Acțiunea 4.2** ITI Investiții destinate sistemului de transport public adaptat nevoilor, cerințelor actuale ale mediului și siguranței pasagerilor, coroborate cu infrastructura de acostare din arealul ITI DD.

OS4.2. Îmbunătățirea accesului la servicii și favorabile incluziunii și de calitate în educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online

- o **Acțiunea 5.1** Dezvoltarea infrastructurii educaționale la nivelul învățământului preșcolar inclusiv în teritoriul ITI Delta Dunării.

- o **Acțiunea 5.2** Dezvoltarea infrastructurii educaționale la nivelul învățământului primar și secundar inclusiv în teritoriul ITI Delta Dunării.

- o **Acțiunea 5.3** Dezvoltarea infrastructurii educaționale la nivelul învățământului profesional și tehnic inclusiv în teritoriul ITI Delta Dunării.

OS5.1 Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului sustenabil și a securității în zonele urbane

- o **Acțiunea 6.1** - Dezvoltare integrată (DUI) în zonele urbane prin regenerare urbană, conservarea patrimoniului și dezvoltarea turismului, apel de proiecte etapizate inclusiv în ITI DD.

OS5.2. Promovarea dezvoltării locale integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului sustenabil și a securității în alte zone decât cele urbane

- o **Acțiunea 6.2** Dezvoltarea infrastructurii publice de turism din zonele non-urbane ale ITI Delta Dunării, inclusiv patrimoniul istoric și cultural

4. ANALIZELE ȘI CONSTATĂRILE CORESPUNZĂTOARE FIECĂREI ÎNTREBĂRI DE EVALUARE

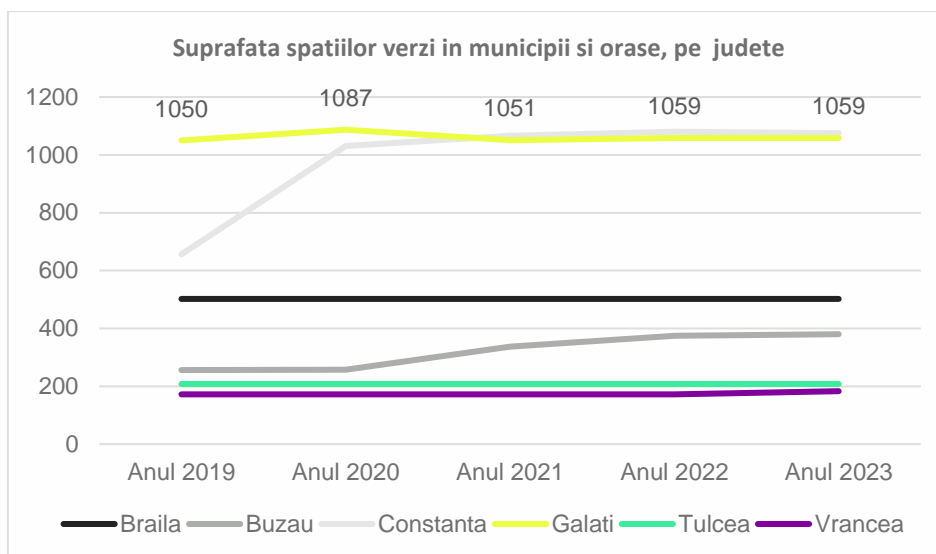
4.1. Relevanță și coerență (ÎE1)

ÎE1. În ce măsură obiectivele, acțiunile și intervențiile implementate continuă să răspundă problemelor socio-economice din arealul ITI DD și a nevoilor identificate prin strategia SIDDDD? În ce măsură au evoluat nevoile identificate inițial de program?

85. SIDDDD adoptată în 2016 și actualizată prin Planul de Acțiuni aferent acesteia în 2024, își propune să acopere o serie de nevoi esențiale identificate în Regiunea ITI DD, având ca obiectiv principal dezvoltarea sustenabilă a zonei, protejarea mediului și îmbunătățirea calității vieții pentru locuitori.
86. Arealul ITI este caracterizat de acces limitat la piețe, infrastructură, forță de muncă și economii de scară, existența cererii turistice în sectorul turismului natural, pescuitul comercial și agricultura ca sectoare ocupaționale principale, generatoare de venituri, cu potențial de dezvoltare a pescuitului de agrement.
87. Accesul anevoios face foarte dificilă îmbunătățirea standardelor de viață a locuitorilor din zona centrală a Deltei, atât în ceea ce privește sănătatea și învățământul, cât și în ceea ce privește serviciile publice de bază. Protecția mediului are un rol esențial în asigurarea mijloacelor de subsistență și a oportunităților de dezvoltare economică, în special pescuitul și turismul natural.
88. Una dintre principalele nevoi identificate la nivelul strategiei vizează protejarea mediului și gestionarea sustenabilă a resurselor naturale. Acest aspect este crucial, având în vedere statutul de rezervație a biosferei al Deltei Dunării. Sunt necesare acțiuni pentru conservarea și reabilitarea biodiversității, dezvoltarea instrumentelor de modelare hidrologică, restaurarea ecologică și reducerea poluării cu deșeuri și nitrați. Această nevoie este adresată în cadrul PRSE prin intervențiile aferente OS2.7. Având în vedere faptul că proiectul aferent acestui OS se află în stare de pregătire a documentației tehnice în vederea depunerii, necesitatea investiției rămâne în continuare relevantă pentru regiune.
89. În ceea ce privește infrastructura și serviciile publice, există o nevoie urgentă de modernizare și extindere a rețelelor de apă și canalizare, îmbunătățirea accesului la internet și digitalizarea serviciilor publice. De asemenea, se impun măsuri pentru eficientizarea energetică a clădirilor și dezvoltarea unor soluții pentru adaptarea la schimbările climatice. PRSE abordează problema eficienței energetice prin investiții în reabilitarea termică a clădirilor rezidențiale și publice. Gradul de eficientizare energetică a clădirilor s-a îmbunătățit ca urmare a investițiilor în acest domeniu aferente exercițiului anterior de programare, cu toate acestea având în vedere nefinalizarea lucrărilor de execuție și necesitatea etapizării, în continuare sunt necesare investiții în acest domeniu. Potrivit datelor statistice, suprafața spațiilor verzi la nivelul județului Tulcea a rămas constantă, nu s-au înregistrat îmbunătățiri sau creșteri cum a fost cazul de exemplu la nivelul județului Buzău sau Constanța.

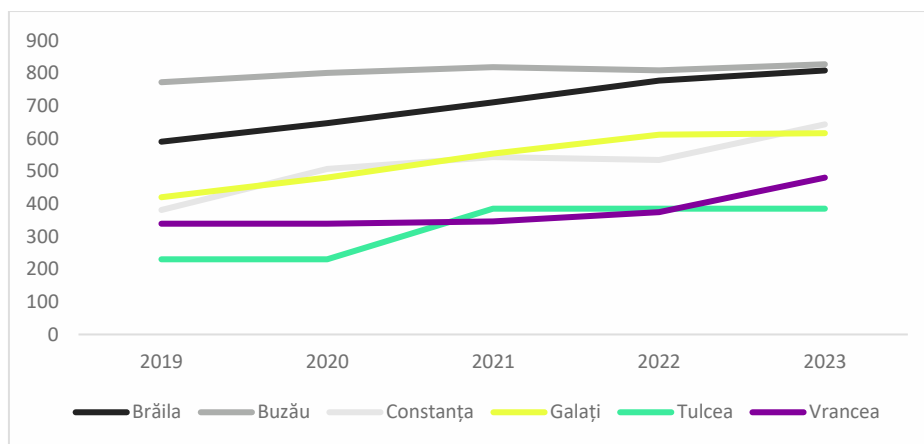

Figură 7-Evoluția suprafeței spațiilor verzi în municipii și orașe, pe județe PRSE (2019-2023)

90. În ceea ce privește măsurile de adaptarea la schimbările climatice și prevenirea riscurilor de dezastre naturale, în urma discuțiilor cu beneficiarii și a consultărilor cu Autoritatea de Management a rezultat un interes scăzut pentru intervențiile ce vizează perdele forestiere.
91. În ceea ce privește infrastructura de transport, la nivelul regiunii Sud-Est în perioada 2021-2023 a fost înregistrată o evoluție pozitivă. Lungimea drumurilor modernizate la nivel de regiune a crescut în perioada 2021-2023 cu 411 km, preponderent ca urmare a investițiilor din fonduri Europene. În ceea ce privește județul Tulcea, numărul de km de drumuri publice modernizate a înregistrat o creștere în anul 2021 față de 2020, însă ulterior valoarea a rămas constantă, spre deosebire de restul județelor unde valorile au continuat să crească.

Figură 8-Evoluția drumurilor publice modernizate la nivelul județelor RSE (2019-2023)

92. Regiunea Sud-Est are cel mai mare rețea de transport navigabil interior. Sectorul de transport naval din România beneficiază de investiții susținute, dar rămâne nevoia de continuare a modernizării infrastructurii și de atragere a unui număr mai mare de investiții pentru a maximiza potențialul acestui sector.
93. În contextul războiului din Ucraina, Regiunea Sud-Est capătă o importanță strategică în transportul navigabil național și internațional. Ca urmare a reticenței transportatorilor de a mai folosi căile navigabile ale Dunării în contextul războiului din țara vecină, transportul de mărfuri pe căi navigabile interioare a scăzut în anul 2022 de la 32,120 mii tone la 28,620 mii tone. În anul 2023 volumul a revenit la 32,102 mii tone.
94. Evoluțiile indicatorilor analizați arată că eforturile de creștere a mobilității trebuie să continue. Lipsa unei infrastructuri adecvate riscă să adâncească decalajele economice și sociale

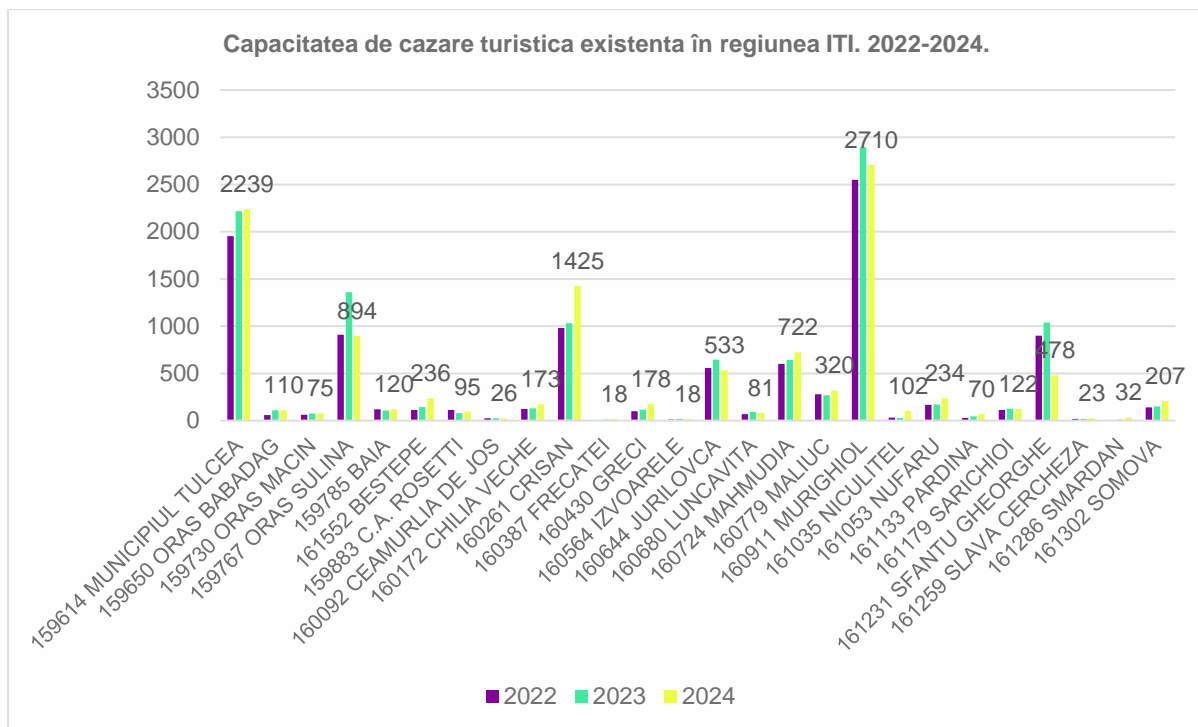
95. Consultările cu reprezentanții autorităților din regiune au evidențiat efectele războiului din Ucraina. Un efect colateral semnificativ al războiului, cu impact considerabil asupra regiunii, este intensificarea traficului de mărfuri provenind dinspre și către Ucraina. Isaccea a devenit un nod principal de tranzit, iar fluxul continuu de camioane care transportă mărfuri a exercitat o presiune considerabilă asupra infrastructurii rutiere. Drumurile modernizate în perioada 2014-2020 au început să prezinte semne de deteriorare accelerată din cauza acestui trafic intensificat. În acest context, întreținerea și reabilitarea infrastructurii rutiere afectate reprezintă o provocare majoră, necesită resurse suplimentare și impune o abordare rapidă și eficientă pentru a menține siguranța și viabilitatea rețelei de transport.
96. Strategia adresează și nevoile sociale, cu accent pe incluziunea grupurilor vulnerabile, inclusiv a comunităților de romi. Printre măsurile propuse se numără dezvoltarea infrastructurii educaționale și medicale, crearea de centre comunitare multifuncționale, regenerarea urbană a cartierelor defavorizate și facilitarea accesului la locuințe sociale și locuri de muncă.
97. În ceea ce privește infrastructura educațională, ultimele date disponibile arată faptul că aceasta nu s-a îmbunătățit semnificativ. Numărul de unități școlare în anul 2023 este același ca și în anul 2021. Localitățile din mediul rural au câte o unitate școlară, iar cele din mediul urban au valori de 22 în Municipiul Tulcea, 3 în Babadag, 2 Isaccea și 1 în Măcin. Din punct de vedere calitativ, infrastructura școlară a înregistrat îmbunătățiri relative ca urmare a investițiilor în reabilitarea instituțiilor de învățământ în scopul creșterii accesibilității⁴. Similar situației aferente reabilitării energetice, proiectele contractate în exercițiul anterior nu au fost finalizate, motiv pentru care s-a decis preluarea acestora în actualul program.
98. Din punct de vedere economic, se identifică necesitatea diversificării economiei locale, care în prezent este prea dependentă de activitățile tradiționale precum pescuitul și agricultura. Strategia prevede sprijinirea IMM-urilor, promovarea turismului durabil și dezvoltarea unor sectoare economice inovatoare, inclusiv prin investiții în cercetare și inovare.
99. Turismul în Delta Dunării a înregistrat o evoluție pozitivă în perioada 2021-2024, bazată pe creșterea interesului pentru natură, ecoturism și tradiții locale. Cu toate acestea, este esențial ca dezvoltarea turismului să fie realizată în mod sustenabil. Ca urmare a folosirii Fondurilor Europene Capacitatea de cazare⁵ a crescut semnificativ în ansamblul regiunii ITI (cu 17%), dar mai ales în localități precum Babadag sau Bestepe.
100. Indicele de utilizare a capacității de cazare⁶ a fost afectat în anul 2021 de restricțiile de călătorie impuse de contextul pandemiei, iar în anul 2022 de războiul din Ucraina. Valorile sale sunt peste media pe țară, dar dinamica prezintă o evoluție fluctuantă între 2021 și 2024

⁴ Comisia Europeană, Integrated Territorial Instrument of the Danube Delta – an assessment of its implementation, performance orientation and governance during 2016-2021 (2023), accesibil la: https://ec.europa.eu/regional_policy/

⁵ INS, Tempo, 2024

⁶ INS, Tempo online, Indicele de utilizare netă a capacității de cazare turistică în funcțiune

Figură 9-Evoluția capacității de cazare turistică în regiunea ITI Delta Dunării (2022-2024)

101. Interviu desfășurat cu reprezentanții Asociației pentru Dezvoltare Intracomunitară ITI DD (ADI ITI DD) a relevat faptul că nevoile și prioritățile rămân în continuare valide iar provocările care apar sunt legate mai degrabă de valoarea finanțării. Astfel, deși stabilirea priorităților nu este complicată, numărul mic de proiecte care pot fi finanțate creează o mare dezamăgire în rândul beneficiarilor. Pentru a asigura o utilizare cât mai eficientă a fondurilor disponibile, s-a implementat un plan de acțiune bazat pe consultarea comunității, în urma căruia sunt identificate nevoile reale ale locuitorilor și sursele de finanțare prin care acestea pot fi acoperite.
102. Se poate observa că, nu s-au înregistrat nevoi noi care să necesite repriorizarea investițiilor în arealul ITI DD. Problemele care au stat la baza SDDDD rămân în continuare relevante și prioritare pentru dezvoltarea regiunii. Evenimentele recente precum Războiul din Ucraina au accentuat necesitatea continuării investițiilor în domenii precum accesibilitate infrastructurii de transport, având în vedere localizarea și dispunerea regională a teritoriului în apropierea zonei portuare. Cu toate acestea, fluxurile de migrații nu au afectat comunitățile, având în vedere faptul că aceștia s-au aflat cu precădere în tranzit.
103. Astfel, potrivit analizei socio-economice a regiunii ITI Delta Dunării nu au fost identificate nevoi noi față de cele incluse în Strategie, ceea ce confirmă faptul că prioritățile stabilite anterior rămân relevante și necesită continuitate în implementare.
104. PRSE și intervențiile în ITI DD pot răspunde unor noi nevoi și priorități strategice ale Uniunii Europene cum ar fi Răspunsul la oportunitățile oferite de Platforma Tehnologiilor Strategice pentru Europa, care să concentreze eforturile pentru alinierea cu strategia UE privind competitivitatea și RȘT presupune integrarea în program a unor intervenții dedicate. În paralel se recomandă ca AM să faciliteze informarea, cunoașterea, schimburi de experiență și mobilizarea actorilor relevanți pentru valorificarea oportunităților relevante din regiune. Pentru aceasta înființarea și operaționalizarea biroului de inovare în cadrul ADR SE va juca un rol esențial în sprijinirea implementării acțiunilor ce vizează CDI și recomandările relevante creșterii competitivității și rezilienței întreprinderilor. Acesta poate valorifica atât eforturile considerabile ale AM de până acum de mobilizarea a actorilor regionali pentru CDI dar poate transforma oportunitatea STEP într-un impuls activității de CDI în regiune.
105. Regiunea Sud-Est beneficiază de o **poziție geostrategică unică**, fiind poarta de acces către Marea Neagră și punct de legătură între piețele estice și cele europene. Delta Dunării, ca parte a regiunii, oferă oportunități unice în

bioeconomie, cercetare ecologică și soluții bazate pe natură, relevante pentru tranziția verde susținută de STEP. Mai mult decât atât Regiunea are deja definite **nișe de specializare inteligentă** – cum ar fi:

- Energie din surse regenerabile (eolian offshore/onshore, solar),
- Tehnologii ecologice pentru agricultură și turism sustenabil,
- Digitalizare aplicată în logistică portuară și în lanțurile valorice agroalimentare

4.2 Eficiență și eficacitate (ÎE2, ÎE3, ÎE5)

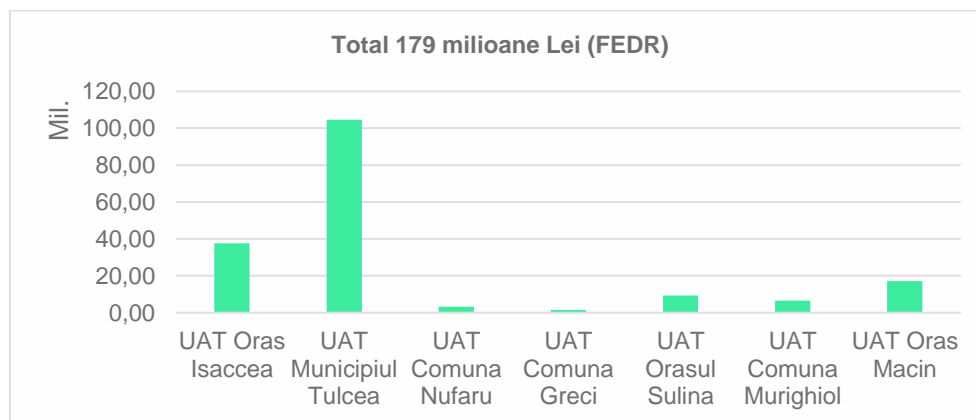
ÎE2. Care este progresul actual în implementare în raport cu indicatorii relevanți de realizare și rezultat pentru ITI DD? Progresul realizat în ceea ce privește contractarea proiectelor în zona ITI este suficient astfel încât să se atingă obiectivele acestui mecanism?

106. Din totalul celor 129 de contracte semnate în cadrul programului pentru proiectele etapizate, 19 sunt aferente arealului ITI DD. Acestea au fost semnate prin 13 apeluri de proiecte aferente Priorităților 2, 3, 5 și 6. Pentru Prioritatea 1 și Prioritatea 4 încă nu au fost lansate apeluri de proiecte. Cele 19 proiecte contractate însumează o valoare de 36,2 milioane EUR, ceea ce reprezintă aproximativ 24,8% din totalul alocat ITI.

107. Din totalul celor 19 contracte semnate, majoritatea proiectelor (6) sunt aferente OS2.1, în timp ce câte 5 contracte sunt semnate pentru OS4.2, și respectiv OS5.1. Celelalte 3 proiecte contractate sunt aferente OS2.8 (2 contracte) și pe OS5.2 (1 contract). În ceea ce privește contractele aferente OS5.1, acestea au fost semnate în cadrul a trei apeluri diferite destinate orașelor și respectiv unul aferent Municipiului Tulcea.

108. Din punct de vedere al distribuției regionale a proiectelor contractate la nivelul arealului ITI DD, cea mai mare valoare este aferentă UAT Municipiul Tulcea cu aproximativ 104 milioane Lei FEDR corespunzătoare a patru contracte pentru Prioritățile 2, 3 și 6. De asemenea, se remarcă UAT Isaccea cu un număr total de 7 proiecte în valoare de 37 milioane de lei. Valoarea cea mai mică contractată corespunde UAT Comuna Murighiol, respectiv 6 milioane de LEI aferentă unui proiect pe P6.

Figură 10-Valoarea distribuției regionale a proiectelor contractate în arealul ITI DD

109. Prioritatea 1 adresează o parte din nevoile regiunii ITI Delta Dunării, respectiv creșterea competitivității și digitalizării în rândul IMM-urilor precum și stimularea activităților inovatoare. La momentul desfășurării analizei nu există contracte semnate aferente arealului ITI DD pentru P1 deoarece încă nu au fost lansate apelurile. Potrivit calendarului de apeluri pentru anul 2025 sunt prevăzute lansarea a 4 apeluri de proiecte care acoperă intervenții aferente domeniilor mai sus menționate, cu o valoare totală alocată a apelurilor de 14 milioane EUR.

110. În ceea ce privește Prioritatea 2, pentru regiunea ITI DD a fost alocată suma de 43 milioane EUR, reprezentând aproximativ 30% din totalul alocării pentru P2. Au fost lansate 3 apeluri aferente Acțiunilor 2.1 și 2.2 care au vizat sprijin pentru îmbunătățirea eficienței energetice în cădirile rezidențiale și în cele publice, precum și un apel pentru consolidarea clădirilor ITI DD aflate în risc seismic major cu o alocare totală a apelurilor de 3,9 milioane EUR.

111. În total, au fost contractate șase proiecte cu o valoare de 6 milioane EUR, toate fiind etapizate. În ceea ce privește gradul de contractare pentru OS2.1 a fost contractată 8% din alocarea disponibilă.

Tabel 3-Situația contractelor la 31.12.2024 pe OS etapizate și ITI DD Prioritatea 2

OS apel	%val contractata din alocare	%val etapizate din total contractat	%nr proiecte etap din total contracte	%ITI fin total contractat	%nr proiecte ITI din total contracte
OS 2.1	47%	29%	43%	8%	11%
OS 2.4	2%	0%	0%	0%	0%
OS 2.7	0%	0%	0%	0%	0%

112. Cele șase proiecte contractate sunt implementate de către UAT Municipiul Tulcea (2), UAT Oraș Măcin (3) și UAT Oraș Isaccea(1). Distribuția valorică a acestora este reprezentată în graficul alăturat. Din punct de vedere al intervențiilor proiectul implementat la nivelul UAT Oraș Isaccea vizează investiții pentru renovarea fondului locativ, iar restul proiectelor implementate la nivelul UAT Municipiul Tulcea și UAT Oraș Măcin vizează măsuri de eficiență energetică în infrastructuri publice (măsuri de amploare aferente domeniului de intervenție 045). Pentru Acțiunile 2.3, 2.4 și 2.5 încă nu au fost lansate apeluri de proiecte.

113. În ceea ce privește gradul de suprasubscripție în rândul nevoilor beneficiarilor în arealul ITI DD, pentru Apelul ce vizează reabilitarea energetică a clădirilor publice din arealul ITI DD valoarea proiectelor depuse se apropie destul de mult de valoarea fondurilor disponibile, în proporție de aproape 88%, cererea fiind corespunzătoare capacității disponibile, fapt ce sugerează un interes relativ ridicat pentru acest tip de investiții în ceea ce privește proiectele etapizate. În schimb, se atestă o cerere foarte scăzută pentru același tip de investiții în cazul proiectelor noi.

Tabel 4-Gradul de suprasubscripție ITI DD A 2.1 în cadrul P2

Apel	Tip Apel	Valoare apel (FEDR)	Nr. Proiecte depuse	Valoare proiecte depuse (FEDR)	Grad de suprasubscripție
PR/SE/2024/Etap/2.1/A/ITI	necompetitiv	329591.84	1	198,788.70	60.31%
PR/SE/2024/Etap/2.1/B/ITI	necompetitiv	7103571.53	5	6,218,474.78	87.54%
PRSE/2.1/B/ITI/1/2024	competitiv	7222639	1	444,013.79	6.15%

114. Acțiunea 2.5 vizează susținerea investițiilor pentru dezvoltarea infrastructurii verzi în siturile Natura 2000. În prezent, se află în etapa de pregătire a documentației aferente proiectului integrat pentru îmbunătățirea condițiilor hidrologice, repopularea și reproducerea peștilor, renaturarea, monitorizarea și protecția în Complexul Lacustru Somova-Parcheș, precum și pentru consacarea conceptului de „Delta a copiilor”. Gradul de maturitate al acestui proiect este scăzut din cauza procesului lent de stabilire a arhitecturii instituționale necesare implementării și a întârzierilor în asumarea rolurilor de către actorii implicați.

115. Privind asupra Priorității 3, până la data de 31.12.2024, valoarea totală a proiectelor contractate aferente arealului ITI Delta Dunării este de 22 milioane EUR. Gradul de suprasubscripție pentru apelurile de finanțare arată un interes ridicat pentru investițiile în mobilitatea urbană, în special în cazul apelului PR/SE/2024/Etap/3.1/ITI/Tulcea, unde valoarea proiectelor depuse a fost de 428% din alocarea disponibilă, și al apelului PR/SE/2024/Etap/3.1/ITI/O, unde s-a înregistrat un grad de suprasubscripție de 183%.

Tabel 5-Grad de suprasubscripție ITI DD P3

Apel	Tip Apel	Valoare apel (FEDR)	Nr. Proiecte depuse	Valoare proiecte depuse (FEDR)	Grad de suprasubscripție
PR/SE/2024/ Etap/3.1/ITI/Tulcea	necompetitiv	3.937.755,10	1	16.868.551,60	428%
PR/SE/2024/ Etap/3.1/ITI/O – apel orașe	necompetitiv	1.439.795	1	2.643.122	183%

116. În ceea ce privește domeniile prioritare de intervenție, aproape jumătate din alocarea ITI DD pentru Prioritatea 3 a fost destinată transportului urban curat. Printre proiectele contractate se numără modernizarea parcului

auto de transport călători din municipiul Tulcea, care presupune achiziționarea a 14 autobuze electrice, instalarea a 14 stații de încărcare lentă și 3 stații de încărcare rapidă, precum și modernizarea stațiilor de transport public. Prin acest proiect se estimează reducerea emisiilor cu 360 tone CO2 anual. De asemenea, proiectul Serviciu integrat de transport public urban la Isaccea vizează dezvoltarea pistelor pentru biciclete, a infrastructurii pentru transport electric, precum și a stațiilor de încărcare pentru vehicule electrice. La finalizarea acestui proiect, estimările indică un număr de 146.000 de pasageri pe an.

117. Zona ITI se confruntă însă cu o scădere semnificativă a populației, ceea ce poate influența sustenabilitatea intervențiilor. Deși proiectele de mobilitate urbană contribuie la reducerea izolării populației, implementarea efectivă și ritmul de absorbție a fondurilor trebuie accelerate pentru a garanta impactul dorit. Nivelul redus al plăților efectuate, de doar 12,45% din valoarea contractată, sugerează existența unor provocări în derularea proiectelor. Acestea necesită o mai bună coordonare și eliminarea blocajelor administrative pentru a permite atingerea obiectivelor strategice ale ITI Delta Dunării.

118. Progresul aferent Priorității 4 nu poate fi măsurat având în vedere faptul că apelurile pentru OS3.2 destinate beneficiarilor din arealul ITI DD, nu au fost încă lasate. Pentru anul 2025 sunt prevăzute pentru lansare două apeluri care vizează Reabilitarea și modernizarea infrastructurii rutiere pentru asigurarea conectivității la rețeaua TEN-T și dezvoltarea infrastructurii sistemului de acostare, cu o valoare cumulată alocată de 45 milioane EUR (FEDR).

119. În ceea ce privește modernizarea transportului public naval în zona ITI DD, situația actuală sugerează că proiectul strategic va putea fi finalizat în cadrul perioadei de programare actuale doar dacă instituțiile desemnate pentru punerea în aplicare a proiectului vor urgenta procesul de pregătire și implementare a proiectului. Potrivit informațiilor furnizate de către Autoritatea de Management, la momentul desfășurării analizei proiectul se află într-o etapă pregătitoare fiind un proiect pentru care a fost semnat un Pact de Integritate.

120. Pentru intervențiile care vizează dezvoltarea infrastructurii educaționale în arealul ITI DD au fost alocate 4.97 milioane EUR, ceea ce reprezintă aproximativ 3% din totalul alocării pentru respectiva Prioritate. Chiar dacă inițial pentru Prioritatea 5 au fost prevăzute investiții aferente celor două OS-uri, respectiv OS4.2 Îmbunătățirea accesului la servicii în educație și OS4.6 Creșterea rolului culturii și turismului în dezvoltare economică, în urma analizei cererii, s-a constatat o lipsă de interes din partea beneficiarilor pentru investițiile care vizează infrastructura taberelor și centrelor pentru tineret, motiv pentru care prin modificarea programului, alocările au fost redirecționate pentru investiții cu cerere mai mare în arealul ITI, respectiv eficiența energetică.

121. În ceea ce privește OS4.2 au fost contractate cinci proiecte prin trei apeluri aferente, toate destinate proiectelor etapizate. Proiectele acoperă investiții la nivelul infrastructurii educaționale la nivelul învățământului preșcolar și la nivelul celui primar și secundar.

122. Gradul de suprasubscripție al contractelor depuse pentru cele două apeluri dedicate reflectă interesul ridicat și nevoia de finanțare a proiectelor aferente zonei ITI DD. Proiectele depuse pentru apelul ce vizează investiții în infrastructura educațională la nivelul învățământului preșcolar, cu o alocare de 263.775 mii EUR, depășesc valoarea disponibilă ajungând la 206,22%, iar cele pentru apelul ce vizează investiții în infrastructura educațională la nivelul învățământului primar și secundar cu o valoare de 2 milioane EUR ajungând la 100,95%.

Tabel 6-Grad de suprasubscripție ITI DD P5

Apel	Tip Appel	Valoare Apel (FEDR)	Nr. Proiecte depuse	Valoare proiecte depuse (FEDR)	Grad de suprasubscripție
PR/SE/2024/ Etap/5.1/ITI	Necompetitiv	263.775,51	1	543.957,58	206,22%
PR/SE/2024/ Etap/5.2/ITI	Necompetitiv	2.671.428,57	4	2.696.786,35	100,95%

123. Valoarea totală a proiectelor contractate este de 3,2 milioane EUR. Din punct de vedere al valorii contractelor se remarcă că proiectul implementat la nivelul orașului Isaccea este cel mai ambițios cu o valoare de peste 7 milioane de Lei. O valoare substanțială este aferentă și proiectului implementat la nivelul comunei Nufăru de peste 3 milioane Lei.

124. Pentru anul 2025 sunt planificate spre lansare încă două apeluri care vizează sprijinirea infrastructurii învățământului primar și secundar și a celui profesional și tehnic, cu o valoare totală de 2,6 milioane EUR FEDR, respectiv 24 milioane Lei, așa cum se poate urmări în tabelul de mai jos.

Tabel 7-Distribuția valorii contractelor la nivelul P5 ITI DD

Apel/Beneficiar	Total valoare proiect FEDR (Lei)
PR/SE/2024/ Etap/5.1/ITI	
Oras Isaccea, Judetul Tulcea	2,706,624.11
PR/SE/2024/ Etap/5.2/ITI	
UAT Comuna Greci	1,594,412.73
Orasul Isaccea	7,165,697.21
UAT Comuna Nufaru	3,204,224.91
UAT Oras Sulina	1,454,334.66
Total	24,245,165.94

125.În ceea ce privește Prioritatea 6, din totalul de 21,48 milioane EUR alocat arealului ITI DD, pentru cele două OS aferente, respectiv OS5.1 și OS5.2, a fost contractată suma de 7 milioane de EUR pentru șase proiecte. La momentul desfășurării analizei nu există cheltuieli declarate din partea beneficiarilor pentru respectivele proiecte.

Tabel 8-Date privind progresul implementării contractelor P6

OS apel	Alocare FEDR (mil.EUR)	Alocare ITI (mil.EUR)	Nr apeluri	Număr contracte	Valoare FEDR (mil.EUR)	Nr apeluri ITI	Nr contracte ITI	Valoare contracte ITI (mil. EUR)	Chelt declarate de beneficiari (mil.EUR)
OS 5.1	100.44	10.56	5	28	51.28	2	5	5.7	0
OS 5.2	50.04	10.92	1	1	1.3	1	1	1.3	0

126.Cinci din numărul total al proiectelor vizează investiții pentru dezvoltarea integrată a zonelor urbane iar al șaselea proiect vizează investiții pentru valorificarea potențialului turistic în zone non-urbane. Cele mai multe proiecte au fost contractate în cadrul apelului destinat orașelor, cu valoarea cea mai mare totală a proiectelor de 21 milioane Lei.

Tabel 9-Distribuția valorii contractelor la nivelul beneficiarilor P6 ITI DD

Apel/Beneficiari	Total Valoare proiect FEDR (Lei)
PR/SE/2024/ Etap/6.1/ITI/O – apel orașe	21469504.76
Parohia Isaccea I - SF. Gheorghe	2507955.116
Parohia SF. Nicolae, Sulina	7834113.511
UAT Oras Isaccea	405418.13
UAT Orașul Isaccea	10722018.01
PR/SE/2024/ Etap/6.1/ITI/Tulcea	6879747.4
Parohia Buna Vestire, Tulcea	6879747.4
PR/SE/2024/ Etap/6.2/ITI	6479409.99
UAT Comuna Murighiol	6479409.99
Total	74906134.32

127.Din perspectiva gradului de contractare raportat la total alocare ITI DD - P6, analiza portofoliului de proiecte indică un grad de contractare de aprox. 32%, iar din perspectiva obiectivelor specifice gradul de contractare este de aprox. 54% din total alocare OS5.1 și 12% din total alocare OS5.2. Gradul de contractare la nivelul OS5.1 indică o performanță bună, dar cu necesitatea accelerării contractării de noi proiecte. În ceea ce privește OS5.2 gradul

de contractare indică o performanță scăzută a programului. În acest sens, se impune accelerarea contractării de noi proiecte.

Tabel 10-Date privind progresul implementării contractelor P6 ITI DD

OS apel	Alocare ITI (mil EUR)	Nr. apeluri ITI	Nr contracte ITI	Valoare contracte ITI (mil EUR)	Cheltuieli declarate de beneficiari (mil Eur)	% contractat din alocare
OS 5.1	10.56	2	5	5.7	0.0	54%
OS 5.2	10.92	1	1	1.3	0.0	12%
Total	21.48	3	6	7	0	

Sumarul răspunsului

128. Analiza progresului implementării contractelor ITI Delta Dunării indică o avansare moderată în ceea ce privește contractarea proiectelor, dar cu diferențe semnificative între obiectivele specifice și întârzieri în execuție. Din totalul celor 129 de contracte semnate la nivelul programului, doar 19 sunt aferente arealului ITI DD, însumând 36,2 milioane EUR, ceea ce reprezintă 24,8% din totalul alocat ITI. Deși procesul de contractare a început, ritmul de absorbție rămâne lent, iar cheltuielile declarate sunt reduse.

129. Majoritatea contractelor ITI DD sunt concentrate în OS2.1 (6 proiecte), OS4.2 (5 proiecte) și OS5.1 (5 proiecte). La nivel teritorial, Municipiul Tulcea și Orașul Isaccea sunt principalele beneficiare ale proiectelor contractate, cu valori contractate de 104 milioane Lei, respectiv 37 milioane Lei.

130. Există un decalaj semnificativ în contractarea proiectelor în cadrul priorităților și OS-urilor, pentru prioritățile 1 și 4 încă nu au fost lansate apeluri.

131. Din analizele efectuate se disting aspecte critice și provocări semnificative care vizează întârzieri în lansarea apelurilor, discrepanțe între cererea de finanțare și execuție precum și întârzieri administrative generate de procesul de etapizare și incertitudinea cu privire la administrarea celor două proiecte strategice aferente OS2.7 și OS3.2.

132. În acest stadiu progresul implementării contractelor ITI DD este modest ca urmare a provocărilor menționate iar pentru a garanta atingerea integrală a obiectivelor acestui mecanism sunt necesare eforturi pentru creșterea ritmului de implementare și execuție a lucrărilor. Se impune, de asemenea, având în vedere complexitatea lucrărilor de execuție aferente investițiilor P3, P2 OS,27 și P1 accelerarea lansării apelurilor.

ÎE3. Au fost alocate suficiente resurse (financiare, materiale, umane- management, administrativ și tehnic) pentru a asigura implementarea cu succes a intervențiilor în zona ITI DD?

133. Implementarea intervențiilor dedicate zonei ITI Delta Dunării depinde de resursele financiare, materiale și umane alocate. Acestea influențează eficiența proceselor, progresul în atingerea indicatorilor și capacitatea administrativă a Autorității de Management și a beneficiarilor de a gestiona și finaliza proiectele finanțate.

134. Evaluarea adecvării resurselor alocate indică existența unor oportunități, dar și a unor constrângeri semnificative care afectează eficiența depunerii și implementării proiectelor.

135. În scopul implementării mecanismului ITI care este de competența celor 40 de UAT-uri vizate de SIDDDD, a fost constituită Asociația pentru Dezvoltare Intercomunitară – ITI Delta Dunării cu obiectivul de a coordona intervențiile finanțate prin acest mecanism. ADI ITI DD este implicată atât în faza de pregătire a proiectelor oferind sprijin și asistență beneficiarilor locali cât și în faza de implementare prin oferirea serviciilor de consultare specializată în domeniul achizițiilor publice și monitorizarea implementării proiectelor. De asemenea, ADI ITI DD facilitează colaborarea și comunicarea mai multor actori implicați și urmărește măsura în care proiectele implementate contribuie la realizarea indicatorilor SIDDDD.

136. Interviu cu reprezentanți ai ADI ITI DD a evidențiat schimbările pozitive din actuala perioadă de programare. De exemplu posibilitatea finanțării investițiilor în mediul rural este deosebit de importantă pentru dezvoltarea echilibrată a regiunii, având în vedere predominanța localităților rurale în zona ITI DD (majoritatea UAT-urilor din regiune sunt localități rurale). Un alt exemplu îl constituie posibilitatea finanțării investițiilor în zonele umede, inclusiv Delta Dunării, care nu au beneficiat anterior de sprijin. Aceste schimbări permit implementarea

de proiecte concrete, în special pentru dezvoltarea infrastructurii ecoturistice, deși finanțarea este limitată față de nevoile reale ale ITI DD.

- 137.** Eforturile susținute ale ADI ITI DD de a educa comunitățile și de a instrui personalul administrativ pentru a putea gestiona mai eficient resursele disponibile și-au dovedit eficiența, interesul pentru investiții în zonă a crescut semnificativ. Pentru a asigura o utilizare cât mai eficientă a fondurilor disponibile, a fost implementat un plan de acțiune bazat pe consultarea comunității, pentru identificarea nevoilor reale ale locuitorilor. Propunerile de proiecte viabile sunt integrate într-o bază de date și corelate cu posibilele surse de finanțare.
- 138.** Totuși capacitatea ADI de a sprijini UAT-urile în procesul de accesare și implementare a fondurilor europene este limitată. Deși echipa ADI are o experiență solidă în gestionarea fondurilor europene, volumul mare de solicitări din partea UAT-urilor face ca resursele de timp și expertiză să fie insuficiente.
- 139.** Capacitatea administrativă a UAT-urilor este redusă, în multe cazuri primăriile din Delta Dunării nu dispun de personal specializat pentru accesarea și implementarea proiectelor, ceea ce determină întârzieri semnificative și dificultăți în gestionarea fondurilor. În multe UAT-uri, sistemele de gestionare a proiectelor sunt depășite, iar lipsa digitalizării îngreunează accesul la fonduri și implementarea eficientă a proiectelor.
- 140.** Pentru a sprijini capacitatea beneficiarilor în accesarea surselor de finanțare și în implementarea eficientă a proiectelor, sunt depuse eforturi suplimentare prin mecanisme de sprijin, precum asistența tehnică. Un exemplu relevant în acest sens este proiectul destinat Complexului Lacustru Somova-Parceș, care beneficiază de finanțare pentru elaborarea documentațiilor necesare, inclusiv studiul de fezabilitate, proiectul tehnic și analiza cost-beneficiu. Acest demers, derulat în parteneriat cu Administrația Rezervației Biosferei Delta Dunării, urmărește să faciliteze accesul la finanțare și să asigure condițiile necesare pentru implementarea unei investiții strategice axate pe îmbunătățirea condițiilor hidrologice, protecția biodiversității și dezvoltarea ecoturismului. Acest exemplu reflectă angajamentul instituțiilor implicate în susținerea beneficiarilor locali prin furnizarea de expertiză tehnică și administrativă, contribuind astfel la consolidarea capacității acestora de a valorifica oportunitățile de finanțare disponibile.
- 141.** Din punct de vedere al alocării resurselor financiare, așa cum a fost menționat la secțiunea introductivă care descrie alocarea programului și a arealului intervenției ITI, aceasta este considerabil redusă comparativ cu perioada de programare anterioară, reprezentând doar 50% din fondurile disponibile prin POR 2014-2020. Această scădere are loc într-un context socio-economic mai dificil, marcat de disparități persistente față de alte regiuni din România și Europa, precum și de efectele războiului din Ucraina, care accentuează nevoile urgente ale populației. Deși fondurile sunt orientate către priorități esențiale, precum îmbunătățirea accesului la servicii și conectivitate, resursele disponibile rămân insuficiente pentru a asigura dezvoltarea sustenabilă a regiunii și reducerea decalajelor existente.
- 142.** Informația a fost confirmată și în cadrul interviului cu reprezentanții ADI ITI DD, potrivit cărora chiar dacă prin activitatea desfășurată, aceștia au reușit să promoveze oportunitățile de finanțare în rândul beneficiarilor, crescând astfel interesul pentru accesarea fondurilor nerambursabile, nevoile locale depășesc substanțial disponibilul alocat, motiv pentru care se realizează o prioritizare riguroasă a acestor nevoi.
- ÎE5.** Este implementarea eficientă? Este adecvat sistemul de management al PRSE pentru nevoile specifice ale arealului ITI DD, în special în ceea ce privesc desfășurarea mecanismului de selectare a proiectelor, contractare, monitorizare și (dacă este cazul) procesare a cererilor de prefinanțare/ rambursare/ plata în cadrul acestei priorități/ obiectiv strategic? Ce măsuri ar trebui întreprinse de AM PR pentru a asigura o gestionare și implementare eficientă și eficace pe termen lung, inclusiv în ceea ce privește capacitatea de gestionare a structurilor implicate (AM și ADI ITI)?
- 143.** Implementarea PRSE în arealul ITI DD se confruntă cu aceleași provocări ca și proiectele non-ITI, însă acestea sunt amplificate de specificitățile regiunii, precum izolarea geografică, infrastructura deficitară și caracteristicile economice ale localităților. Deși au fost aduse îmbunătățiri față de perioada de programare anterioară, precum extinderea finanțării către mediul rural și posibilitatea de a aloca fonduri pentru investiții în zonele umede, procesul de selecție, contractare, implementare și rambursare necesită în continuare optimizări.
- 144.** Una dintre schimbările majore față de perioada anterioară de programare este posibilitatea de a direcționa finanțări și către investiții în mediul rural. Spre deosebire de perioada POR 2014-2020, care limita accesul la fonduri exclusiv pentru zonele urbane, în prezent această restricție a fost eliminată, contribuind astfel la

promovarea unei dezvoltări teritoriale mai echilibrate. Această ajustare este deosebit de importantă, având în vedere că majoritatea unităților administrativ-teritoriale din regiune sunt localități rurale. În cadrul ITI DD, există patru orașe, dintre care trei sunt, din punct de vedere economic și administrativ, mai apropiate de statutul de comune. În plus, o altă schimbare semnificativă adusă de această nouă abordare este posibilitatea de a finanța investiții în zonele umede, care, anterior, erau excluse de la accesarea fondurilor. În perioada 2014-2020, infrastructura din Delta Dunării a fost, în mare măsură, neglijată, iar lipsa finanțării a dus la stagnarea dezvoltării regiunii. Modificările recente au corectat această problemă, permițând alocarea de fonduri pentru aceste zone esențiale atât pentru ecosistem, cât și pentru turism

- 145.**În ceea ce privește capacitatea administrativă, multe unități administrativ-teritoriale întâmpină dificultăți semnificative în pregătirea și implementarea proiectelor. Deși interesul pentru accesarea fondurilor europene a crescut considerabil în ultimii ani, lipsa personalului specializat și a experienței în gestionarea proiectelor rămâne un obstacol major. Multe primării nu întocmesc corect documentațiile de achiziții, iar criteriile de selecție pentru consultanți favorizează prețul cel mai mic, ceea ce afectează calitatea implementării. În unele cazuri, ADI ITI DD a fost nevoit să intervină pentru a evita pierderea finanțării unor proiecte, ceea ce arată necesitatea unei asistențe mai consistente. Totodată, schimbarea administrațiilor locale, ca urmare a alegerilor locale desfășurate în anul 2024, poate genera blocaje administrative, întrucât echipele noi au nevoie de timp pentru a înțelege procesele și prioritățile de finanțare.
- 146.**Problemele legate de mecanismele de rambursare și prefinanțare reprezintă un alt obstacol major în implementarea proiectelor. Întârzierile în procesarea cererilor de rambursare pun o presiune semnificativă asupra beneficiarilor, care, în multe cazuri, nu au resurse financiare pentru a susține cheltuielile până la decontare. Mai mult, creșterea prețurilor materialelor și lipsa unor mecanisme rapide de ajustare a bugetelor îngreunează derularea proiectelor și afectează sustenabilitatea acestora.
- 147.**În prezent, echipa ADI ITI DD este formată din aproximativ șase experți, care trebuie să sprijine 40 de UAT-uri, dintre care 35 au nevoie de asistență constantă. Deși echipa are o experiență solidă în gestionarea fondurilor europene, volumul mare de solicitări și complexitatea procesului de implementare depășesc capacitatea existentă, ceea ce îngreunează oferirea unui sprijin tehnic rapid și eficient beneficiarilor. Această situație evidențiază nevoia de consolidare a capacității administrative a ADI ITI DD pentru a putea răspunde cerințelor din teritoriu.
- 148.**Pentru a îmbunătăți gestionarea și implementarea PRSE în arealul ITI DD, sunt necesare mai multe măsuri. Creșterea sprijinului pentru beneficiari prin sesiuni de instruire și asistență tehnică personalizată ar putea contribui la creșterea capacității acestora de a implementa proiectele într-un mod mai eficient.
- 149.**În plus, o mai bună sincronizare a apelurilor de finanțare ar putea evita blocajele cauzate de lipsa de coordonare între diferitele programe operaționale, asigurând astfel o implementare mai coerentă a proiectelor integrate.
- 150.**Interviurile cu structurile Autorității de Management au evidențiat de asemenea și alte provocări care influențează eficiența implementării PRSE, inclusiv în arealul ITI DD.
- 151.**Procesul de selecție și contractare este afectat de fenomenul depunerii tardive a proiectelor, ceea ce îngreunează evaluarea și contractarea, mai ales în contextul unui număr insuficient de evaluatori specializați.
- 152.**În etapa de contractare, proiectele etapizate au întâmpinat dificultăți semnificative, 70% dintre acestea necesitând clarificări suplimentare privind bugetul, iar estimările inițiale privind durata de implementare s-au dovedit nerealiste în multe cazuri. Deși matFSTEPuritatea proiectelor este mai ridicată în actuala perioadă de programare față de POR 2014-2020, problemele persistente din zona achizițiilor publice, inclusiv întârzieri, achiziții neconforme și corecții financiare, continuă să afecteze derularea investițiilor. Totodată, beneficiarii se confruntă cu dificultăți în asigurarea cash-flow-ului necesar implementării proiectelor, în ciuda mecanismului cererilor de plată și prefinanțare.
- 153.**În concluzie, implementarea PRSE în arealul ITI DD continuă să se confrunte cu multiple provocări, în special în ceea ce privește capacitatea administrativă a beneficiarilor, selecția și contractarea proiectelor, precum și gestionarea fondurilor. Deși s-au înregistrat progrese față de perioada anterioară, măsuri suplimentare sunt necesare pentru a asigura o implementare mai eficientă și sustenabilă a programului.

ÎE4.Care sunt principalele îmbunătățiri care trebuie aduse procesului de implementare a programului pentru a se îmbunătăți calitatea acestuia pentru ITI DD?

154. Având în vedere constatările analizei eficienței mecanismelor de implementare a PRSE în arealul ITI DD, pentru îmbunătățirea implementării programului sunt necesare măsuri de susținere a capacității beneficiarilor, continuarea monitorizării și accelerarea lansării proiectelor de investiții majore, dar și optimizarea procesului de evaluare și selecție a proiectelor, prin creșterea numărului de evaluatori și explorarea posibilității externalizării evaluării.
155. Îmbunătățirea suportului tehnic și metodologic pentru beneficiari se poate realiza prin organizarea de sesiuni mai frecvente de instruire și oferirea unui sprijin personalizat, pentru a crește calitatea documentațiilor depuse și a facilita implementarea proiectelor. Reducerea întârzierilor în procesul de contractare poate fi realizată prin stabilirea unor termene realiste și clarificarea cerințelor tehnice înainte de aprobarea proiectelor, evitând astfel ajustările repetate în faza de implementare.
156. De asemenea, în scopul accelerării procesului de implementare și de execuție a lucrărilor, se recomandă introducerea unor clauze contractuale privind respectarea graficului de implementare, inclusiv termene privind lansarea achizițiilor publice și aplicarea de penalități în situația depășirii nejustificate a termenelor.
157. Aplicarea acestor măsuri ar contribui la o gestionare mai eficientă a programului și la o mai bună adaptare a acestuia la nevoile specifice ale arealului ITI Delta Dunării.

5. CONCLUZII

158. Evaluarea intermediară timpurie a PRSE în arealul ITI Delta Dunării a identificat progrese importante în implementarea programului, dar și o serie de provocări care afectează eficiența și eficacitatea acestuia. Analiza relevanței și coerenței intervențiilor a evidențiat faptul că nevoile identificate în SIDDDD rămân actuale, fără modificări semnificative, ceea ce confirmă necesitatea continuării implementării proiectelor conform priorităților stabilite. În acest context, deși s-au înregistrat progrese în ceea ce privește investițiile în eficiența energetică, infrastructura de transport și educație, există încă provocări legate de accesibilitatea redusă a regiunii, lipsa capacității administrative a beneficiarilor și necesitatea unei mai bune coordonări a mecanismului ITI.
159. Din perspectiva eficienței și eficacității, ritmul de contractare a proiectelor este unul moderat, însă execuția acestora este afectată de întârzieri în lansarea apelurilor, blocaje în procesul de achiziții publice și dificultăți administrative ale beneficiarilor. Deși numărul de proiecte contractate crește, gradul de absorbție a fondurilor rămâne redus, ceea ce subliniază necesitatea accelerării implementării și a îmbunătățirii procesului de monitorizare. Problemele financiare întâmpinate de beneficiari, în special UAT-urile din Delta Dunării, afectează continuitatea proiectelor, în ciuda existenței mecanismelor de prefinanțare și rambursare. În acest sens, este esențială optimizarea fluxurilor financiare pentru a reduce presiunea asupra beneficiarilor și pentru a evita întârzierile în implementare.
160. În ceea ce privește alocarea resurselor financiare, ITI Delta Dunării beneficiază de o finanțare semnificativ mai redusă decât în perioada POR 2014-2020, ceea ce limitează capacitatea de intervenție și generează o competiție ridicată pentru resursele disponibile. Deși există un interes crescut pentru accesarea fondurilor europene, resursele financiare disponibile nu sunt suficiente pentru a acoperi toate nevoile identificate în regiune. În plus, capacitatea administrativă a ADI ITI DD care este insuficientă raportată la nevoia beneficiarilor și a UAT-urilor rămâne un obstacol major, limitând posibilitatea beneficiarilor de a accesa și implementa proiectele într-un mod eficient. De asemenea, interviurile cu structurile Autorității de Management au evidențiat probleme suplimentare legate de depunerea tardivă a proiectelor, lipsa evaluatorilor specializați și dificultăți în contractarea proiectelor etapizate, ceea ce conduce la întârzieri și la un proces administrativ greoi.
161. Pentru a îmbunătăți implementarea programului, sunt necesare măsuri de susținere a capacității beneficiarilor, optimizarea procesului de selecție și contractare și accelerarea lansării apelurilor de proiecte pentru intervențiile majore. Se recomandă creșterea sprijinului tehnic și metodologic pentru beneficiari, prin sesiuni de instruire mai frecvente și asistență personalizată, astfel încât să fie crescută calitatea documentațiilor depuse. De asemenea, se impune stabilirea unor termene clare pentru contractare și implementare, precum și aplicarea de penalități pentru depășirea nejustificată a termenelor.
162. PRSE reprezintă un instrument esențial pentru dezvoltarea regiunii ITI Delta Dunării, însă succesul implementării depinde de capacitatea de a îmbunătăți eficiența administrativă, de a asigura o finanțare adecvată și de a

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

Regio
Sud-Est

accelera ritmul implementării proiectelor. Aplicarea recomandărilor identificate în această evaluare va contribui la o mai bună absorbție a fondurilor europene și la creșterea impactului pozitiv al intervențiilor în regiune.

Recomandări:

1. Sprijinirea beneficiarilor din ITI Delta Dunării pentru pregătirea la timp a proiectelor pentru apelurile planificate în anul 2025.
2. Crearea unui corp de evaluatori de proiecte propriu al AM. Identificarea de potențiali evaluatori de proiecte în teritoriul ITI Delta Dunării
3. Monitorizare sistematică și structurată a proiectelor-cheie planificate pentru ITI DD în faza de pregătire
 - „Proiect integrat pentru îmbunătățirea condițiilor hidrologice, repopulare și reproducere pește, renaturare, monitorizare și protecție în Complexul Lacustru Somova-Parcheș, precum și consacrarea conceptului de Deltă a copiilor” (Prioritatea 2),
 - Proiectul ITI – investiții destinate sistemului de transport public adaptat nevoilor, cerințelor actuale ale mediului și siguranței pasagerilor, coroborate cu infrastructura de acostare din arealul ITI DD (Prioritatea 4).

Această abordare presupune o regularitate a monitorizării procesului, pe etape sau stadii de maturizare a proiectelor, și responsabilități clare privind progresul în pregătirea proiectelor. Publicarea procesului, inclusiv a îndeplinirii responsabilităților în pregătirea proiectelor, poate contribui la creșterea responsabilizării entităților implicate și la managementul scenariilor privind absorbția și eficacitatea până la finalizarea programului.

4. Integrarea în program a celor două tipuri de intervenții a căror oportunitate a fost creată prin regulamentele RESTORE (Regulamentul (UE) 2024/3236) și STEP (Regulamentul (UE) 2024/795), și finanțarea lor prin realocări de la obiective specifice și acțiuni cu cerere mai mică decât cea estimată, eventual alte surse complementare de la nivelul regiunii, ce pot amplifica impactul. Inițiativa privind valorificarea oportunităților oferite de tehnologiile strategice și emergente, prin Platforma STEP, trebuie abordată ca un impuls dat activităților de CDI în regiune, valorificând potențialul institutelor de cercetare și universităților, precum și al unor resurse naturale unice ale regiunii, cum ar fi Delta Dunării, biodiversitatea, energia verde.
5. Se recomandă sprijinirea dezvoltării capacității solicitanților de finanțare și a beneficiarilor în dezvoltarea și implementarea proiectelor, cu precădere, dar nu exclusiv, a beneficiarilor din orașele mici și mediul rural. Sprijinul va avea în vedere:
 - Îndrumarea beneficiarilor pentru utilizarea optimă a oportunității de finanțare a dezvoltării competențelor, integrată în proiecte de investiții, prin recomandări privind cele mai eficiente moduri de învățare, dar și instituționalizarea învățării și facilitarea transferului de cunoaștere între beneficiari.
 - Îndrumarea beneficiarilor privind utilizarea finanțării încrucișate, a cheltuielilor de tip FSE, importante pentru operaționalizarea infrastructurilor sprijinite și calitatea serviciilor aferente oferite cetățenilor.
6. Furnizarea de informații din teritoriul ITI Delta Dunării privind nevoia de simplificare, eficacitatea măsurilor de simplificare actuale și deficiențe, inclusiv privind MYSMIS, opțiuni de costuri simplificate, redundanțe în transmiterea de informații prin cererea de finanțare, raportare.
7. Introducerea de clauze contractuale stricte care să asigure respectarea graficelor de implementare, inclusiv termene pentru lansarea achizițiilor publice și aplicarea de penalități în cazul întârzierilor nejustificate.

6. Anexe

6.1. Anexa I. Aspecte cheie ale programului PRSE

Tabel 11-Structura PRSE 2021-2027

Obiectiv de politică/ Prioritate/Obiectiv Specific	Acțiuni
OP 1 O Europă mai competitivă și mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente și a conectivității TIC regionale	
Prioritatea 1: O REGIUNE COMPETITIVĂ PRIN INOVARE, DIGITALIZARE SI ÎNTREPRINDERI DINAMICE	
a (i) Dezvoltarea și creșterea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate	Acțiunea 1.1 – Susținerea activităților de cercetare și inovare
	Acțiunea 1.2 – Sprijinirea transferului tehnologic pentru creșterea gradului de inovare a întreprinderilor
a (ii) Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice	Acțiunea 1.3 – Creșterea gradului de digitalizare în IMM-uri
	Acțiunea 1.4 – Susținerea digitalizării serviciilor publice într-un cadru integrat la nivel local și regional
a (iii) Intensificarea creșterii durabile și a competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive	Acțiunea 1.5 – Sprijinirea companiilor prin intermediul infrastructurilor suport de afaceri
	Acțiunea 1.6 – Stimularea activităților inovatoare și creșterea competitivității IMM-urilor: Operațiunea A – Creșterea competitivității IMM-urilor (inclusiv instrumente financiare)
	Acțiunea 1.6 – Stimularea activităților inovatoare și creșterea competitivității IMM-urilor: Operațiunea B – Clustere
a (iv) Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenariat	Acțiunea 1.7 – Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă și antreprenariat
OP 2 O Europă mai verde, rezilientă cu emisii reduse de carbon, care se îndreaptă către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon, prin promovarea tranziției către o energie curată și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a atenuării schimbărilor climatice și a adaptării la acestea, a prevenirii și gestionării riscurilor precum și a unei mobilități urbane durabile	
P 2 O REGIUNE CU LOCALITĂȚI PRIETENOASE CU MEDIUL	
b (i) Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră	Acțiunea 2.1 – Îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor publice (inclusiv a celor cu statut de monument istoric) și a clădirilor rezidențiale în funcție de potențialul de reducere a consumului și reducerea emisiilor de carbon

b (iv) Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastre și a rezilienței, ținând seama de abordările ecosistemice	Acțiunea 2.2 – Consolidarea clădirilor aflate în risc seismic major
	Acțiunea 2.3 – Dezvoltarea de perdele forestiere de-a lungul drumurilor județene
b (vii) Intensificarea acțiunilor de protecție și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare	Acțiunea 2.4 – Susținerea investițiilor pentru dezvoltarea infrastructurii verzi în zonele urbane, inclusiv prin valorificarea terenurilor publice neutilizate
	Acțiunea 2.5 – Susținerea investițiilor pentru dezvoltarea infrastructurii verzi în siturile Natura 2000
P 3 O REGIUNE CU EMISII DE CARBON REDUSE	
b (viii) Promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de carbon	Acțiunea 3.1 Reducerea emisiilor de carbon în mediul urban prin investiții pentru dezvoltarea infrastructurii urbane curate (infrastructuri de transport, ciclism, material rulant, combustibili alternativi, culoare de mobilitate), bazate pe planurile de mobilitate urbana durabila
OP 3 O Europă mai conectată prin creșterea mobilității	
P 4 O REGIUNE ACCESIBILĂ	
c (ii) Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere	Acțiunea 4.1 – Investiții destinate reabilitării și modernizării infrastructurii rutiere de importanță regională pentru asigurarea conectivității la rețeaua TEN-T
	Acțiunea 4.2 – Investiții destinate sistemului de transport public adaptat nevoilor și cerințelor actuale ale mediului și siguranței pasagerilor, coroborate cu infrastructura de acostare din arealul ITI DD
OP 4 O Europă mai socială și mai incluzivă, prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale	
P 5 O REGIUNE EDUCATĂ	
d (ii) Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și incluzive în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educație online	Acțiunea 5.1 – Dezvoltarea infrastructurii educaționale la nivelul învățământului preșcolar
	Acțiunea 5.2 – Dezvoltarea infrastructurii educaționale la nivelul învățământului primar, secundar, inclusiv învățământ incluziv

	Acțiunea 5.3 – Dezvoltarea infrastructurii educaționale la nivelul învățământului profesional și tehnic
	Acțiunea 5.4 – Dezvoltarea infrastructurii educaționale în învățământul universitar
d (vi) Creșterea rolului culturii și al turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială	Acțiunea 5.5 – Dezvoltarea taberelor școlare / centrelor de agrement pentru copii și tineri
OP 5 O Europă mai apropiată de cetățeni prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a tuturor tipurilor de teritorii și de inițiative locale	
P 6 O REGIUNE ATRACTIVĂ	
e (i) Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane	Acțiunea 6.1 – Dezvoltare integrată în zonele urbane prin regenerare urbană, conservarea patrimoniului și dezvoltarea turismului
e (ii) Promovarea dezvoltării locale integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în alte zone decât cele urbane	Acțiunea 6.2 – Valorificarea potențialului turistic în zone non-urbane

6.2. Anexa II. Analiza socio economica

6.2.1. Analiza socio-economica a Regiunii Sud-Est

Aceasta secțiune evidențiază aspectele specifice relevante pentru **contextul regional și intra-regional al regiunii Sud-Est**. Analiza se concentrează pe aspecte relevante din perspectiva priorităților de investiții ale programului POR. S-au urmărit progresele la nivel regional în cazul unor domenii relevante precum resursele umane, dinamica economică, turismul, serviciile publice de educație și sănătate, infrastructura în vederea evidențierii unor tendințe distincte de cele prezentate la nivel național.

6.2.1.1. Dinamica populației

Regiunea Sud-Est are o populație totală de 2.345.172 de locuitori (2024)⁷, cu o densitate de 66 locuitori/km², reprezentând 12,32% din populația totală a țării și fiind a patra regiune ca mărime. Între 2012 și 2021, populația regiunii a scăzut constant, cu o diminuare mai pronunțată în mediul urban decât în mediul rural.

Tendința de scădere a populației continuat și după anul 2021, dar cu un ritm mai puțin accelerat (de -0,5%), astfel încât populația înregistrată la 1 ian 2024 era de 2345172 persoane. La nivel de județ, în termeni relativi scăderile au variat între -0,2 % (județul Constanța) și -2.1 % (județul Braila). Se remarcă un județ care are o creștere a populației de 5%, respectiv județul Vrancea. Principalele cauze ale declinului demografic sunt reducerea natalității și migrația către zone mai dezvoltate economic, atât din țară, cât și din străinătate. Sporul natural al regiunii Sud-Est a fost în continuare negativ, de -5,6 persoane/1000, cu o valoare minimă de -3 persoane/1000 în județul Constanța. Spre deosebire de perioada până în anul 2021, Sporul migratoriu are o tendință nouă după anul 2022, când se transformă din emigrație în imigrație netă. Pe regiune a avut loc o creștere cu 11961 persoane, cea mai mare fiind în jud Constanța, 4338 persoane. Pe fondul războiului din Ucraina, un număr semnificativ de refugiați își stabilesc reședința în județe de graniță precum Constanța sau Tulcea, dar și în alte județe, iar astfel declinul demografic este atenuat.

Durata medie a vieții este un indicator care oferă o imagine a nivelului de trai al regiunii. În anul 2021 aceasta a atins un vârf la nivelul regiunii Sud-Est, de 75,42 de ani, iar în anul 2022 nivelul a scăzut în toate cele 6 județe. Ulterior, a crescut până la 74,85 ani, cu cea mai mare valoare fiind în jud Vrancea.

6.2.1.2. Evoluții economice intra-regionale

Regiunea Sud-Est are o situație nefavorabilă pe piața muncii în perioada 2021-2024, reflectată de rate ridicate ale șomajului și câștiguri salariale sub media națională.

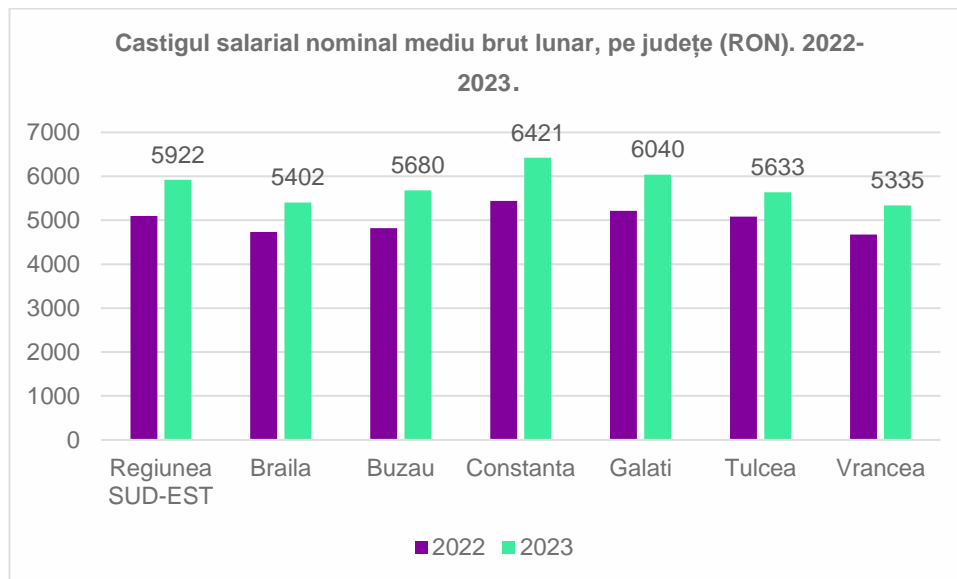
Rata șomajului în RSE este peste media pe media națională de 5,6%, fiind de peste 9% în anul 2023. De altfel, această valoare este cea mai ridicată din țară, fiind pe o tendință de creștere, contrar dinamicii la nivel național sau European. La nivel intra-regional, județele Galați și Buzău au cele mai ridicate rate ale șomajului, în timp ce Constanța, un județ dinamic, centru universitar și economic, are cea mai redusă rată a șomajului, sub media națională, potrivit INS⁸⁹. Această situație este completată de Ratele de activitate care în Regiunea Sud Est sunt sub media Europeană și sub media națională, evidențiind o subutilizare a resurselor de muncă la nivel regional. Cea mai ridicată rată de ocupare este în Constanța, iar ea mai redusă în Galați.

Câștigul salarial mediu brut este de 5922 RON, sub media națională de 7042 RON. Creșterile succesive ale salariului minim brut pe țară garantat au antrenat creșteri ale salariului mediu la nivel de județe. Județele Constanța și Galați au câștiguri salariale de peste 6000 RON, iar în Vrancea se înregistrează cel mai redus salariu brut (5335 RON), trendul fiind crescător.

⁷ INS, TEMPO, 2024

⁸ INS raportează la nivel de județ doar rata șomajului pentru șomerii înregistrați, sensibil mai redusă decât rata șomerilor BIM, raportată de EUROSTAT.

⁹ Sursa: <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

Sursa: date INS, TEMPO online

6.2.1.3. Regiunea Sud Est rămâne atractivă prin Turism

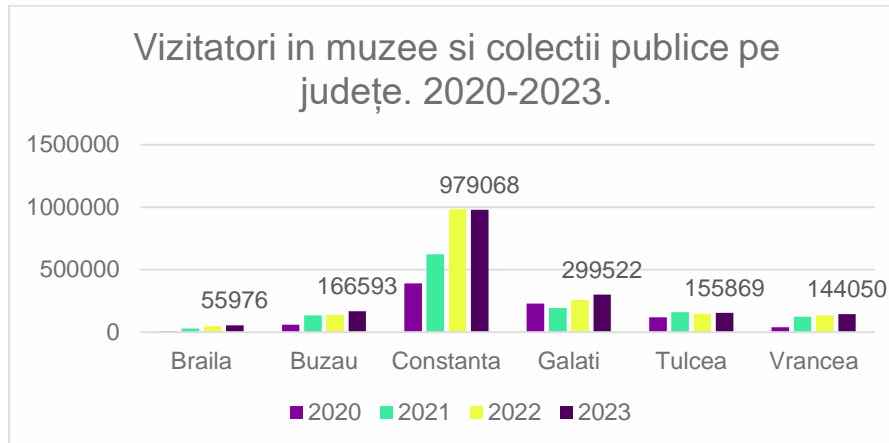
Turismul și implicit turismul cultural reprezintă factori care contribuie la creșterea atractivității Regiunii Sud-Est. Oferta regională în ceea ce privește **numărul de muzee și colecții publice** nu este foarte dezvoltată și a stagnat în ultimii ani. În regiunea Sud-Est există 72 de muzee și colecții, valoare care a avut fluctuații minore după anul 2021. Acestea reprezintă 9,5% din numărul total de muzee din țară (778) și poziționează regiunea pe locul 6.

La nivel intra-regional, situația este relativ modestă, cele mai multe muzee fiind în Județul Constanța (19) și Vrancea (17). Județele Galați și Brăila au câte 11, iar Buzău 8 și Tulcea-4.

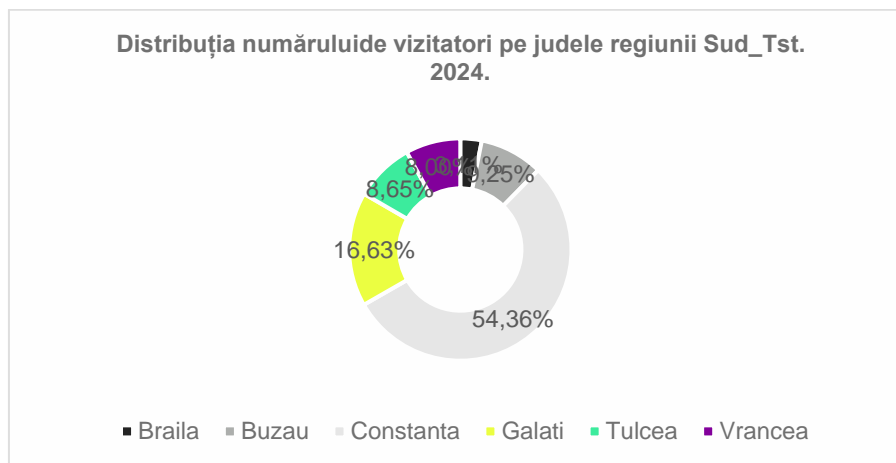
Numărul de vizitatori în muzee¹⁰ este o măsură adecvată a atractivității regiunii. Acesta a crescut în ultimii ani, iar județul Constanța reprezintă peste 50%. Dinamica este pozitivă în toate județele, dar în Constanța creșterea a fost cea mai accentuată. În condițiile unor investiții din programele operaționale, inclusiv prin mecanismul ITI, multe muzee au trecut prin procese de renovare și modernizare, creând spații mai atractive pentru vizitatori. Investițiile în infrastructură au sporit confortul vizitatorilor. Există un potențial real de a crește atractivitatea regiunii prin integrarea activităților culturale în ofertele turistice, prin mai buna promovare a acestora pe plan intern și extern.

Capacitatea turistică a crescut de asemenea, la nivelul regiunii cu 13%. Excepție face județul Vrancea, unde a scăzut cu 25%. În celelalte județe, aceasta a crescut cu valori între 6% (Galați) și 21% (Brăila). În ultimii ani a crescut cererea în sectorul turistic, s-au dezvoltat strategii economice adoptate de investitori și autorități, iar accesul la finanțare a fost mai facil. Acest trend trebuie valorificat în continuare, ca un vehicul specific de creștere a atractivității și competitivității regiunii.

¹⁰ INS Tempo

Sursa: date INS, TEMPO online

Sursa: date INS, TEMPO online

6.2.2. Analiza regiunii corespunzătoare ITI

În perioada de programare 2014-2020, România a folosit instrumentul **Investiții teritoriale integrate (ITI)** în Rezervația Biosferei Delta Dunării și zonele limitrofe ale acesteia (Regiunea Delta Dunării)¹¹, cu orizont 2030. Acest un teritoriu unic este acoperit din punct de vedere administrativ de județele Tulcea (în cea mai mare parte) și respectiv Constanța, și reprezintă o parte a Regiunii Sud-Est cu caracteristici foarte specifice: populație rară și izolată, specializare și vulnerabilitate economică, acces limitat la servicii.

ITI a fost singura Investiție Teritorială Integrată ce s-a implementat în România, iar alocarea inițială de 1,11 mld EURO a fost distribuită pe 5 Piloni, identificați în cadrul Strategiei ITIDD¹². ITI a beneficiat de alocări din toate cele 8 programe operaționale, cu precădere POR (35% din alocări) și POIM (36% din alocări).

Datele disponibile arată că la momentul 31 decembrie 2021 erau semnate 1086 de proiecte din care 582 erau încheiate, iar 504 erau în implementare¹³. Principalele acțiuni au răspuns nevoilor asociate fiecărui Pilon și au

¹¹ Teritoriul ITI Delta Dunării este alcătuit din 40 Unități Administrativ – Teritoriale (5 urbane și 33 rurale, din care 4 localități în județul Constanța) și 2 consilii județene, [Consiliul Județean Tulcea](#), [Consiliul Județean Constanța](#). Cele 5 orașe sunt din județul Tulcea, respectiv: Babadag, Isaccea, Măcin, Sulina, municipiul Tulcea. Cele 33 comune sunt distribuite astfel: (i) în județul Tulcea: Baia, Beștepe, C.A. Rosetti, Ceamurlia de Jos, Ceatalchioi, Chilia Veche, Crișan, Frecăței, Greci, Grindu, I.C. Brătianu, Jijila, Jurilovca, Luncavița, Mihail Kogălniceanu, Mahmudia, Maliuc, Mihai Bravu, Murighiol, Niculițel, Nufăru, Pardina, Sarichioi, Sfântu Gheorghe, Slava Cercheză, Smârdan, Somova, Văcăreni, Valea Nucarilor; (ii) în județul Constanța: Corbu, Istria, Mihai Viteazu, Săcele (nu este membru ADI ITI DD).

¹² Strategia Integrată de Dezvoltare Durabilă a Deltei Dunării, accesibil la <https://assets.itideltadunarii.com/>

¹³ Comisia Europeană, Integrated Territorial Instrument of the Danube Delta – an assessment of its implementation, performance orientation and governance during 2016-2021 (2023), accesibil la: https://ec.EURopa.eu/regional_policy/

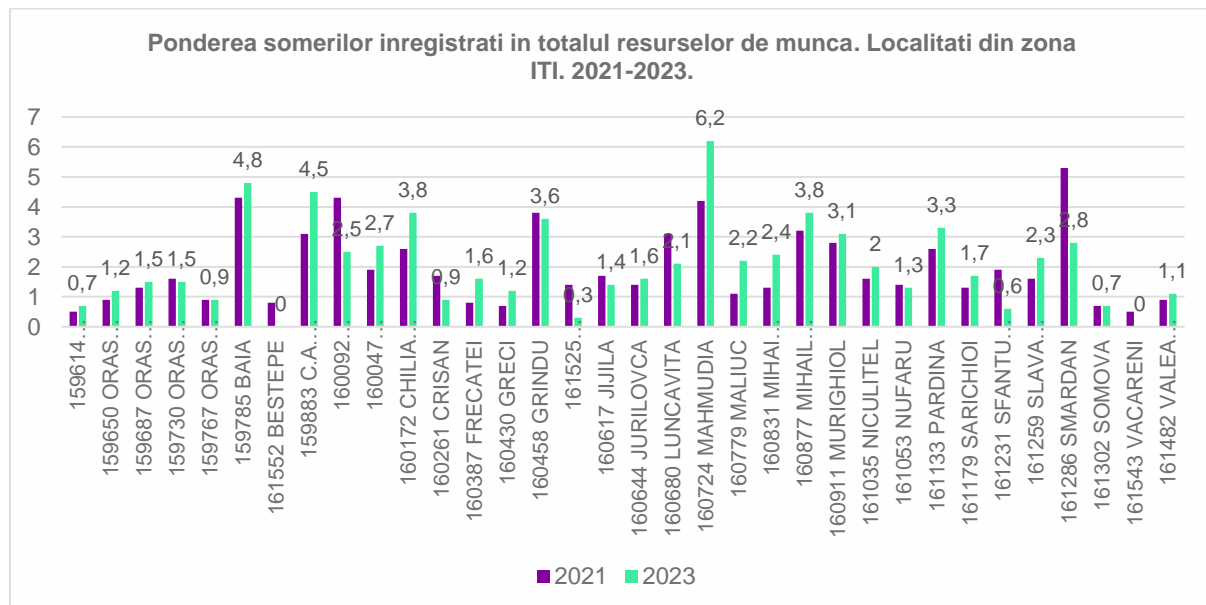
vizat, spre exemplu, transportul public pentru mobilitate urbană, zonele și speciile protejate, serviciile de urgență, gestionarea inundațiilor, investițiile în prevenirea eroziunii costiere, asistența pentru șomeri și gestionarea deșeurilor. O concentrare foarte mare a finanțării este vizibilă în cazul Pilonului III (Conectivitate) pe proiecte de transport, în principal datorită proiectului de mare anvergură al podului de la Brăila, și o alocare semnificativă (aproape 40%) a Pilonului IV (Servicii publice) este pentru investiții în serviciile de urgență. La momentul acestui raport- 31.12.2024, s-au încheiat 129 proiecte.

Evaluările derulate demonstrează valoarea adăugată a mecanismului de finanțare, dar sunt evidențiate și anumite probleme precum întâzieri în implementare sau necesitatea focusării de performanță a investițiilor¹⁴. Podul de la Brăila, cea mai reprezentativă investiție ITI, a fost inaugurat pe 6 iulie 2023, și a întâmpinat multiple probleme tehnice și de construcție în primul său an de funcționare.¹⁵ Folosirea acestei investiții se preconizează că va reduce timpul de călătorie cu aproximativ 50 de minute și că va fi folosit de aproximativ 11 400 de vehicule pe zi. Efectele așteptate ale acestei investiții sunt multiple, de la creșterea volumului transportului de pasageri și mărfuri, la o mai rapidă dezvoltare a regiunii și a turismului.

Teritoriul acoperit de ITI prezintă *câteva tendințe care sunt comune cu cele le regiunii Sud-Est*. Astfel, populația a urmat tendința regiunii, de scădere, dar rata depopulării este semnificativ mai mare decât media pe țară. În localități precum Chilia Veche, Ceatalchioi sau C.A. Rosetti, rata de scădere este sub -6%. Spre deosebire de alte regiuni care au cunoscut o creștere a populației urbane sau peri-urbane, în teritoriul ITI scăderea populației se manifestă atât la nivel urban cât și rural.

Rata șomajului la nivel de localitate este aproximată de ponderea șomerilor în resursele de muncă¹⁶.

Rata șomajului este peste media pe regiune, cu valori de peste 4% în Mahmudia, Baia și CA Rosetti. Datele INS arată o dinamică a șomajului similară celei la nivel regional. În cele mai multe localități acest indicator a crescut, cu câteva excepții: în Sfântu Gheorghe, Ceamurlia de Jos și în Smârdan s-au înregistrat scăderi vizibile, de peste 1 puncte procentuale.

Sursa: date INS, TEMPO online

Infrastructura educațională sau de sănătate nu s-a îmbunătățit cantitativ. Numărul de unități școlare în anul 2023 este același ca și în anul 2021. Localitățile din mediul rural au câte o unitate școlară, iar cele din mediul

¹⁴ Idem, pag 91

¹⁵ <https://economy.ro/>

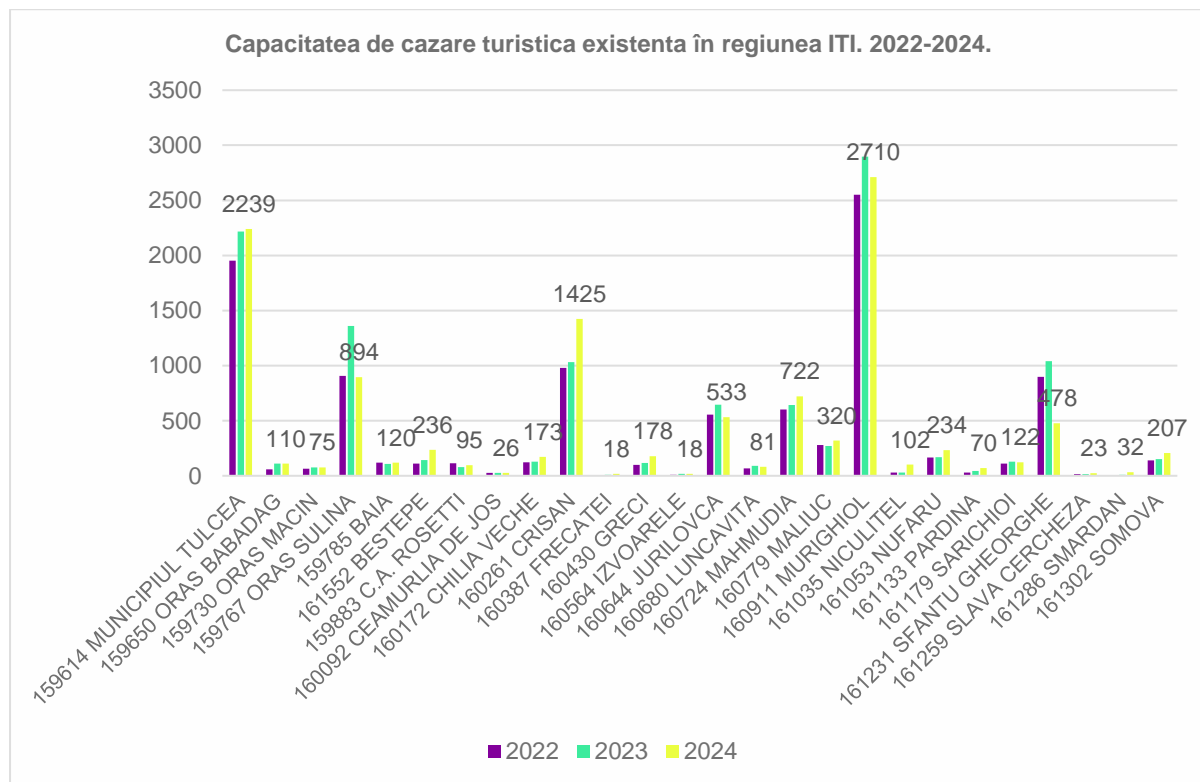
¹⁶ Rata șomajului la nivel de localitate nu se poate calcula decât la 10 ani, cu ocazia recensămintelor de populație și locuințe. Nu se poate calcula pentru că nu există informații așa de detaliate la nivel de localitate în cadrul surselor administrative, însă, INS a dezvoltat un indicator proxy, respectiv ponderea șomerilor în totalul resurselor de muncă, chiar dacă nu corespunde pe deplin modului de calcul al ratei șomajului.

urban au valori de 22 în Municipiul Tulcea, 3 în Babadag și Isaccea și 1 în Măcin. Din punct de vedere calitativ, infrastructura școlară și spitalicească s-a îmbunătățit, a crescut accesibilitatea, iar un număr de școli au fost reabilitate. De exemplu, prin ITI 20 de proiecte contractate au ca obiect reabilitarea școlilor¹⁷.

Din punct de vedere economic, teritoriul ITI are un potențial turistic deosebit, care trebuie valorificat sustenabil. Turismul în Delta Dunării a înregistrat o evoluție pozitivă în perioada 2021-2024, bazată pe creșterea interesului pentru natură, ecoturism și tradiții locale. Cu toate acestea, este esențial ca dezvoltarea turismului să fie realizată în mod sustenabil. Ca urmare a folosirii fondurilor Europene **Capacitatea de cazare**¹⁸ a crescut semnificativ în ansamblul regiunii ITI (cu 17%), dar mai ales în localități precum Babadag sau Bestepe.

Indicele de utilizare a capacității de cazare¹⁹ a fost afectat în anul 2021 de restricțiile de călătorie impuse de contextul pandemiei, iar în anul 2022 de războiul din Ucraina. Valorile sale sunt peste media pe țară, dar dinamica prezintă o evoluție fluctuantă între 2021 și 2024

Sursa: date INS, TEMPO online

Finanțarea Zonei ITI Delta Dunării

Zona ITI Delta Dunării reprezintă un teritoriu unic din punct de vedere natural, economic și social, dar se confruntă cu provocări semnificative care necesită sprijin financiar dedicat pentru a valorifica potențialul său strategic.

Problemele și provocările specifice:

1. Izolarea geografică și accesibilitatea redusă:

¹⁷ Comisia Europeană, Integrated Territorial Instrument of the Danube Delta – an assessment of its implementation, performance orientation and governance during 2016-2021 (2023), accesibil la: https://ec.EURopa.eu/regional_policy/

¹⁸ INS, Tempo, 2024

¹⁹ INS, Tempo online, Indicele de utilizare netă a capacității de cazare turistică în funcțiune

- Delta Dunării este caracterizată de o infrastructură de transport slab dezvoltată, cu accesibilitate limitată atât pe cale terestră, cât și pe cale navigabilă, ceea ce restricționează mobilitatea locuitorilor și a turiștilor.
 - Lipsa conexiunilor eficiente la rețelele regionale și naționale afectează transportul de persoane și mărfuri, limitând dezvoltarea economică.
- 2. Declinul demografic accelerat:**
- Populația zonei este într-o scădere semnificativă, cu rate de depopulare mai mari decât media națională, în special în localitățile rurale precum Chilia Veche și C.A. Rosetti (scăderi de peste -6%).
 - Emigrarea tinerilor și îmbătrânirea populației contribuie la o scădere a forței de muncă și la vulnerabilitatea socială.
- 3. Vulnerabilitate economică:**
- Activitățile economice tradiționale, precum pescuitul și agricultura, sunt insuficient diversificate și depind de condițiile naturale și de accesul limitat la piețe.
 - Turismul, deși în creștere, este slab dezvoltat din cauza lipsei infrastructurii turistice moderne și a serviciilor de calitate.
- 4. Necesitatea protecției mediului și a biodiversității:**
- Delta Dunării este un sit Natura 2000 și o rezervație a biosferei UNESCO, dar se confruntă cu presiuni din cauza poluării, exploatării resurselor naturale și schimbărilor climatice.
 - Este necesară o gestionare atentă a resurselor naturale și a biodiversității pentru a preveni degradarea acestui ecosistem unic.
- 5. Capacitate administrativă limitată:**
- Autoritățile locale și regionale întâmpină dificultăți în gestionarea fondurilor europene și implementarea proiectelor integrate, ceea ce întârzie dezvoltarea zonei.

Oportunități și priorități de finanțare:

- 1. Dezvoltarea infrastructurii de transport:**
- Investițiile în modernizarea căilor navigabile, porturilor și drumurilor locale vor îmbunătăți accesibilitatea și vor stimula dezvoltarea economică.
 - Podul de la Brăila, finalizat în 2023, reprezintă un exemplu de proiect major care poate contribui la creșterea conectivității.
- 2. Valorificarea sustenabilă a potențialului turistic:**
- Dezvoltarea capacității de cazare (+17% între 2021 și 2024) și promovarea ecoturismului sunt esențiale pentru a atrage mai mulți turiști și pentru a genera venituri.
 - Crearea de trasee turistice integrate și investițiile în protecția și promovarea patrimoniului natural și cultural pot transforma Delta Dunării într-o destinație de top.
- 3. Regenerarea comunităților locale:**
- Proiectele de modernizare a infrastructurii educaționale și de sănătate, precum și investițiile în infrastructura verde și albastră, vor îmbunătăți calitatea vieții locuitorilor și vor contribui la reducerea disparităților sociale.
- 4. Conservarea biodiversității:**
- Sprijinirea măsurilor de protecție a naturii și a resurselor naturale va asigura sustenabilitatea pe termen lung a Deltei Dunării și va susține activitățile economice bazate pe natură.
- 5. Creșterea capacității administrative:**

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

Regio
Sud-Est

- Programele dedicate îmbunătățirii capacității autorităților locale de a gestiona proiecte și fonduri vor accelera implementarea investițiilor și vor crește eficiența utilizării resurselor disponibile

Anexa III. Progresul in implementarea PRSE

Tabel 12 - Date privind progresul implementării programului la 31.12.2024

Obiectiv specific	Total alocați financiare în funcție de fond și contribuția națională (mil EUR)	Costul eligibil total al operațiunilor selectate (în mil EUR)	Contribuția din partea fondurilor la operațiunile selectate (în mil EUR)	Totalul cheltuielilor eligibile declarate de beneficiari (mil EUR)	Numărul de operațiuni selectate
OS1.1	51.16	0.00	0.00	0.00	0
OS1.2	45.13	0.00	0.00	0.00	0
OS1.3	261.01	5.28	3.02	0.00	3
OS1.4	5.88	0.00	0.00	0.00	0
OS2.1	201.29	93.90	79.68	0.36	53
OS2.4	128.60	2.78	2.36	0.00	1
OS2.7	31.76	0.00	0.00	0.00	0
OS2.8	200.38	97.37	82.77	3.58	15
OS3.2	236.04	295.04	250.78	17.60	8
OS4.2	83.36	30.21	16.61	0.00	18
OS4.6	3.64	0.00	0.00	0.00	0
OS5.1	118.17	60.41	51.28	0.00	28
OS5.2	58.88	1.53	1.30	0.00	1
AT	62.76	18.77	15.95	6.71	2
Total	1488.07	605.29	503.76	28.26	129

Tabel 13 - Date privind progresul implementării programului la 31.12.2024. Cheltuieli declarate

OS apel	Alocare FEDR (mil EUR)	Alocare ITI (mil EUR)	Nr apeluri	Număr contracte	Valoare FEDR (mil EUR)	Nr apeluri etapizate	Contracte etapizate	Valoare contracte etapizate (mil EUR)	Nr apeluri ITI	Nr contracte ITI	Valoare contracte ITI (mil EUR)	Chelt declarate de beneficiari (mil Eur)
AT	53.35		2	2	15.95	0		0.0	0	0	0.0	6.7
OS 1.1	43.49	0.00			0.00			0.0			0.0	0.0
OS 1.2	38.36	1.34						0.0			0.0	0.0
OS 1.3	221.86	12.29	2	3	3.02	1	3	3.0	0	0	0.0	0.0
OS 1.4	5.00	0.00						0.0			0.0	0.0
OS 2.1	171.10	16.09	5	53	79.68	3	23	23.4	2	6	6.4	0.4
OS 2.4	109.31	10.93	1	1	2.36	0	0	0.0	0	0	0.0	0.0
OS 2.7	27.00	16.26						0.0			0.0	0.0
OS 2.8	170.32	17.91	6	15	82.77	5	14	70.6	2	2	19.5	3.6
OS 3.2	200.63	45.00	2	8	250.78	1	2	12.1	0	0	0.0	17.6
OS 4.2	45.85	4.97	8	18	16.61	6	18	16.6	2	5	3.2	0.0
OS 4.6	2.00	0.00						0.0			0.0	0.0
OS 5.1	100.44	10.56	5	28	51.28	5	28	51.3	2	5	5.7	0.0
OS 5.2	50.04	10.92	1	1	1.30	1	1	1.3	1	1	1.3	0.0
Total	1238.76	146.26	32	129	503.76	22	89	178.4	9	19	36.2	28.26

Tabel 14 - Situația contractelor la 31.12.2024 pe OS, etapizate și ITI Delta Dunării

OS apel	%val contractata din alocare	%val etapizate din total contractat	%nr proiecte etap din total contracte	%ITI fin total contractat	%nr proiecte ITI din total contracte
AT	30%	0%	0%	0	0%
OS 1.1	0%				
OS 1.2	0%				
OS 1.3	1%	100%	100%	0	0%
OS 1.4	0%				
OS 2.1	47%	29%	43%	8%	11%
OS 2.4	2%	0.00%	0%	0%	0%
OS 2.7	0%				
OS 2.8	49%	85%	93%	24%	13%
OS 3.2	125%	5%	25%	0%	0%
OS 4.2	36%	100%	100%	20%	28%
OS 4.6	0%				
OS 5.1	51%	100%	100%	11%	18%
OS 5.2	3%	100%	100%	100%	100%

Tabel 15 - Situatia realizărilor pe obiective specifice și indicatori

OS Indicator cod	Denumirea indicatorului	Obiectiv de etapă (2024)	Ținta pentru 2029	Operațiunile selectate 31/12/2024	Operațiune pusă în aplicare 31/12/2024	Grad indeplinire potentială Obiectiv de etapă	Grad indeplinire potentială țintă finală
OS1.1							
8S1	Entități de inovare și transfer tehnologic sprijinite	0	4	0	0		0%
RCO01	Întreprinderi care beneficiază de sprijin (din care: micro. mici. medii. mari)	5	215	0	0	0%	0%
RCO01a	din care: microîntreprinderi				0		
RCO01b	din care: mici				0		
RCO01c	din care: medii				0		
RCO01d	din care: mari				0		
RCO02	Întreprinderi care beneficiază de sprijin prin granturi	5	215	0	0	0%	0%
RCO07	Organizații de cercetare care participă la proiecte de cercetare comune	0	10	0	0		0%
RCO08	Valoarea nominală a echipamentelor pentru cercetare și inovare	490000	18282353	0	0	0%	0%
OS1.2							
RCO01	Întreprinderi care beneficiază de sprijin (din care: micro. mici. medii. mari)	19	79	0	0	0%	0%
RCO01a	din care: microîntreprinderi				0		
RCO01b	din care: mici				0		

RCO01c	din care: medii				0		
RCO01d	din care: mari				0		
RCO02	Întreprinderi care beneficiază de sprijin prin granturi	19	79	0	0	0%	0%
RCO13	Valoarea serviciilor, a produselor și a proceselor digitale dezvoltate pentru întreprinderi	2380000	10200000	0	0	0%	0%
RCO14	Instituții publice care beneficiază de sprijin pentru a dezvolta servicii, produse și procese digitale	0	12	0	0		0%
RCO74	Populația vizată de proiecte derulate în cadrul strategiilor de dezvoltare teritorială integrată	4825	19302	0	0	0%	0%
RCO75	Strategii de dezvoltare teritorială integrată care beneficiază de sprijin	1	1	0	0	0%	0%
RO01	Centre de date sprijinite	0	1	0	0		0%
OS1.3							
RCO01	Întreprinderi care beneficiază de sprijin (din care: micro. mici. medii. mari)	93	660	52	0	56%	8%
RCO01a	din care: microîntreprinderi				0		
RCO01b	din care: mici				0		
RCO01c	din care: medii				0		
RCO01d	din care: mari				0		
RCO02	Întreprinderi care beneficiază de sprijin prin granturi	79	521	3	0	4%	1%
RCO03	Întreprinderi care beneficiază de sprijin prin instrumente financiare	8	65	0	0	0%	0%
RCO04	Întreprinderi care beneficiază de sprijin nefinanciar	25	151	49	0	196%	32%
RCO74	Populația vizată de proiecte derulate în cadrul strategiilor de dezvoltare teritorială integrată	9651	38605	0	0	0%	0%

RCO75	Strategii de dezvoltare teritorială integrată care beneficiază de sprijin	1	1	0	0	0%	0%
OS1.4							
8S2	Organizatii de cercetare care investesc în competențe pentru specializare inteligentă. transfer tehnologic. antreprenoriat etc	2	10	0	0	0%	0%
8S3	Contribuții/ acțiuni de consolidare a guvernancei S3 și a ecosistemului de inovare regională	0	8	0	0		0%
RCO01	Întreprinderi care beneficiază de sprijin (din care: micro. mici. medii. mari)	53	213	0	0	0%	0%
RCO01a	din care: microîntreprinderi				0		
RCO01b	din care: mici				0		
RCO01c	din care: medii				0		
RCO01d	din care: mari				0		
RCO02	Întreprinderi care beneficiază de sprijin prin granturi	53	213	0	0	0%	0%
RCO101	IMM-uri care investesc în competențe pentru specializare inteligentă. pentru tranziție industrială și antreprenoriat	53	213	0	0	0%	0%
RCO16	Participarea părților interesate instituționale la procese de descoperire antreprenorială	90	310	0	0	0%	0%
OS2.1							
8S20	Număr de stâlpi de iluminat înlocuiți	0	1056	0	0		0%
RCO18	Locuințe cu performanță energetică îmbunătățită	600	6000	909	0	152%	15%
RCO19	Clădiri publice cu performanță energetică îmbunătățită	22714	227146	167649.61	0	738%	74%

RCO74	Populația vizată de proiecte derulate în cadrul strategiilor de dezvoltare teritorială integrată	0	117000	92773	0		79%
RCO75	Strategii de dezvoltare teritorială integrată care beneficiază de sprijin	1	1	1	0	100%	100%
OS2.4							
8S5	Clădiri publice care beneficiază de lucrări de consolidare	0	40615	11788	0		29%
8S6	Infrastructuri verzi construite sau optimizate pentru adaptarea la schimbările climatice	0	4.28	0	0		0%
RCO74	Populația vizată de proiecte derulate în cadrul strategiilor de dezvoltare teritorială integrată	0	117000	0	0		0%
RCO75	Strategii de dezvoltare teritorială integrată care beneficiază de sprijin	1	1	0	0	0%	0%
OS2.7							
RCO36	Infrastructuri verzi care beneficiază de sprijin pentru alte scopuri decât adaptarea la schimbările climatice	0	24	0	0		0%
RCO37	Suprafața siturilor Natura 2000 care fac obiectul unor măsuri de protecție și de refacere	20	200	0	0	0%	0%
RCO74	Populația vizată de proiecte derulate în cadrul strategiilor de dezvoltare teritorială integrată	1349000	1349000	0	0	0%	0%
RCO75	Strategii de dezvoltare teritorială integrată care beneficiază de sprijin	11	11	0	0	0%	0%
OS2.8							
8S10	Infrastructura pentru mentenanța material rulant ecologic destinat transportului public	2500	25000	4764.91	0	191%	19%
8S11	Infrastructura pentru prioritizarea folosirii transportului urban curat	8500	85000	7719.88	0	91%	9%

8S21	Lungime străzi cu transport public prioritizat	0	34.66	29.03	0		84%
8S9	Lungimea infrastructurii de transport urban curat	0	10	24.07	0		241%
RCO55	Lungimea liniilor noi de tramvai și metrou	0	6.67	0	0		0%
RCO56	Lungimea liniilor de tramvai și metrou reconstruite sau modernizate	0	11.7	7.37	0		63%
RCO57	Capacitatea materialului rulant ecologic pentru transportul public colectiv	0	6740	318	0		5%
RCO58	Piste ciclabile care beneficiază de sprijin	0	161	33.58	0		21%
RCO59	Infrastructuri pentru combustibili alternativi (puncte de realimentare/reîncărcare)	0	40	54	0		135%
RCO60	Orașe și localități cu sisteme de transport urban digitalizate noi sau modernizate	3	9	7	0	233%	78%
RCO74	Populația vizată de proiecte derulate în cadrul strategiilor de dezvoltare teritorială integrată	1349000	1349000	892132	0	66%	66%
RCO75	Strategii de dezvoltare teritorială integrată care beneficiază de sprijin	11	11	9	0	82%	82%
OS3.2							
8S12	Numărul navelor de transport pasageri	0	10	0	0		0%
RCO46	Lungimea drumurilor reconstruite sau modernizate – din afara TENT-T	23	256	227.76	0	990%	89%
RCO59	Infrastructuri pentru combustibili alternativi (puncte de realimentare/reîncărcare)	5	47	0	0	0%	0%

RCO74	Populația vizată de proiecte derulate în cadrul strategiilor de dezvoltare teritorială integrată	0	83427	0	0		0%
RCO75	Strategii de dezvoltare teritorială integrată care beneficiază de sprijin	1	1	0	0	0%	0%
OS4.2							
RCO66	Capacitatea sălilor de clasă din structurile noi sau modernizate de îngrijire a copiilor	0	1027	761	0		74%
RCO67	Capacitatea sălilor de clasă din structurile educaționale noi sau modernizate	0	8671	7218	0		83%
RCO74	Populația vizată de proiecte derulate în cadrul strategiilor de dezvoltare teritorială integrată	0	22874	10223	0		45%
RCO75	Strategii de dezvoltare teritorială integrată care beneficiază de sprijin	1	1	1	0	100%	100%
OS4.6							
8S15	Numărul centrelor de agrement pentru copii și tineri (tabere școlare) care beneficiază de sprijin	0	1	0	0		0%
OS5.1							
RCO114	Spații deschise create sau reabilitate în zonele urbane	41764	167058	354260.16	0	848%	212%
RCO36	Infrastructuri verzi care beneficiază de sprijin pentru alte scopuri decât adaptarea la schimbările climatice	3	10	0	0	0%	0%
RCO74	Populația vizată de proiecte derulate în cadrul strategiilor de dezvoltare teritorială integrată	1349000	1349000	583873	0	43%	43%
RCO75	Strategii de dezvoltare teritorială integrată care beneficiază de sprijin	11	11	14	0	127%	127%
RCO76	Proiecte integrate de dezvoltare teritorială	11	11	8	0	73%	73%

RCO77	Numărul siturilor culturale și turistice care beneficiază de sprijin	1	15	20	0	2000%	133%
OS5.2							
RCO74	Populația vizată de proiecte derulate în cadrul strategiilor de dezvoltare teritorială integrată	1255000	1255000	0	0	0%	0%
RCO75	Strategii de dezvoltare teritorială integrată care beneficiază de sprijin	7	7	1	0	14%	14%
RCO77	Numărul siturilor culturale și turistice care beneficiază de sprijin	1	8	1	-	100%	13%
8S18	Personal finanțat de FEDR	140	140	157	139	112%	112%
8S19	Studii. analize. rapoarte. strategii elaborate	3	10	3	-	100%	30%